

Islamic Maaref University

Scientific Journal
ISLAMIC REVELATION STUDIES

Vol. 21, Autumn 2024, No. 78

**Modeling Cause-Effect Relationships Between Variables
Affecting the Occurrence of the Sexual Revolution
Based on the Dematel Method**

Younes Khajehvandi¹ \ Hossein Arjini²

1. AM student, Islamic Maaref University, Qom, Iran.

khajevandi2008yones@gmail.com

2. Associate professor, Islamic Maaref University, Qom, Iran.

arjini@maaref.ac.ir

Abstract Info	Abstract
Article Type: Research Article Received: 2024.03.05 Accepted: 2024.08.24	Undoubtedly, one of the most important challenges of the past, present and future of human societies is the decline of sexual morality. Therefore, investigating and identifying the factors affecting the occurrence of the sexual revolution is very vital to prevent this creeping social uprising. For this purpose, this study aims to identify, rank and determine the cause-effect relationship of the variables affecting the occurrence of the sexual revolution using the Delphi Fuzzy and Dematel methods. The variables under study were identified by reviewing past studies in the field of the sexual revolution in the world and screened in the form of a focus group. The results of the study show that among the variables under study, the variable of the individual's attitude towards sexual issues is classified as the most influential factor and the variable of contraceptive means is introduced as the most influential variable. The findings of the study can make a significant contribution to preventing the effects of this abnormal gender uprising by selecting appropriate strategies for cultural organizations to control the factors affecting the occurrence of this phenomenon.
Keywords	Sexual Revolution, Variable, Cause-Effect Relationships, Fuzzy Delphi, Dematel.
Cite this article:	Khajehvandi, Younes & Hossein Arjini (2024). Modeling Cause-Effect Relationships Between Variables Affecting the Occurrence of the Sexual Revolution Based on the Dematel Method. <i>The History of Islamic Culture And Civilization</i> . 21 (3). 229-260. DOI: https://doi.org/10.22034/21.78.219
DOI:	https://doi.org/10.22034/21.78.219
Publisher:	Islamic Maaref University, Qom, Iran.

Introduction

The history of human civilization is marked by significant socio-cultural transformations, including profound shifts in sexual attitudes and behaviors, particularly evident in Western societies and often termed the “Sexual Revolution.” This phenomenon, stemming from various antecedent factors such as critiques of traditional morality and the perspectives of influential thinkers like Freud and Reich, has been associated with adverse outcomes including increased non-marital relationships, declining marriage rates, and issues related to sexual violence. Despite the pervasive nature of this phenomenon and its profound impact on social structures, especially within Muslim societies, there remains a scarcity of academic research that comprehensively identifies its constituent factors and explicitly elucidates their complex causal relationships. Addressing this scholarly gap, the present study aims to identify and model the causal relationships among the most influential variables contributing to the occurrence of the Sexual Revolution. By doing so, it seeks to foster a deeper understanding of this multifaceted phenomenon and provide a robust analytical foundation for developing effective preventive strategies and policy interventions.

Methodology

This study employed a three-phase mixed-methods research design. In the initial phase, potential variables hypothesized to influence the sexual revolution were systematically identified through a comprehensive review of the extant academic literature and a subsequent focus group discussion comprising subject matter experts. Subsequently, in the second phase, the Fuzzy Delphi method was utilized with an 18-member panel of experts to refine and select key variables based on expert consensus. A defuzzification threshold of 0.7 was applied during this phase, resulting in the selection of a refined set of 33 significant variables. The face and content validity of these selected variables were rigorously assessed and confirmed using the Lawshe method. In the third phase, the Decision Making Trial and Evaluation Laboratory (DEMATEL) method was applied. A panel of 7 experts participated in this phase to construct pairwise comparison matrices. Direct and total influence matrices among the 33 variables were then calculated. By determining the prominent D (Driving) and R (Receiving) values from the total influence matrix, a causal diagram was constructed to visualize and model the complex interdependencies. This process facilitated the identification and classification of variables based on their driving (cause) and dependent (effect) roles within the system.

Discussion

The results derived from the DEMATEL analysis provided a comprehensive categorization of the influential variables based on their prominence within the causal diagram and their relative influence and dependence. The variables were systematically grouped into four clusters/zones. Cluster 1 variables, identified as having the highest driving power and representing the most fundamental root causes, included factors such as individual attitudes towards sexual matters, prevailing theoretical systems, government policies, lack of sexual self-knowledge, social movements and unrest, and the culture of nudity. The findings strongly suggest that control and intervention measures should be primarily directed towards these highly influential variables. Cluster 2 variables, while exhibiting less driving power compared to Cluster 1, were still classified as causes and

included factors like the decriminalization of abortion and cultural colonialism. These variables necessitate targeted direct interventions, particularly within the domains of policy-making and legislation. Variables positioned in Cluster 3 (e.g., availability of contraception, lack of structured marital relationships within the family, vulgar media content) and Cluster 4 (e.g., migration, the presence of pornography companies) were largely identified as dependent variables, being predominantly influenced by variables located in the preceding clusters. Consequently, these variables are typically not the primary targets for direct remedial actions, but rather symptoms or outcomes of the more fundamental causes. Specifically, “Individual attitude towards sexual matters,” “Theoretical systems,” and “Government policies” emerged from the analysis as the most influential factors in the system, while “Availability of contraception” and “Lack of regulated spouse relationships in the family” were identified as the most susceptible and dependent factors.

Conclusion

This study makes a significant contribution to the understanding of the sexual revolution by identifying and modeling the complex causal relationships among its contributing factors. The findings derived from the DEMATEL method provide a practical and evidence-based roadmap for policymakers and cultural stakeholders. The results underscore the critical necessity of concentrating preventive and mitigating strategies on the identified root and causal variables, most notably focusing on reforming individual attitudes towards sexual matters, critically evaluating and revising theoretical frameworks, and appropriately directing government policies. Conversely, variables such as vulgar media content and family dysfunctions were largely confirmed as dependent variables, requiring different types of intervention. To effectively mitigate the detrimental consequences associated with the sexual revolution, the findings advocate for the adoption of a multi-faceted approach. This approach should encompass strategic cultural engineering, comprehensive public education initiatives (particularly focusing on media literacy and sexual self-awareness), targeted legal and regulatory reforms, and proactive measures to strengthen the family institution, with a clear and prioritized focus on addressing the identified causal factors. As this represents a pioneering study utilizing the integrated Fuzzy Delphi and DEMATEL methodologies to investigate this specific phenomenon, it suggests the need for subsequent quantitative research employing larger and more diverse sample sizes to validate and potentially generalize these findings.

References

- Communicating the general policies of the Fifth Development Plan. in Persian. Retrieved November 10, 2023, from https://farsi.khamenei.ir/news_content?id=5389.
- Shadmani, Mahdieh (2017). Analysis and Study of Violence against Women (Case Study: Women in Europe). *Journal of Human Rights Research*. in Persian Sec. 9. pp. 61-86.
- Mutahari, Murtaza (1385). *Morality in Islam and the West*. Tehran: Sadra.
- Akins, R. B. & et al (2005). Stability of response characteristics of a Delphi panel: Application of bootstrap data expansion. *BMC Medical Research Methodology*, 5(1), 1 – 12. <https://doi.org/10.1186/1471-2288-5-37>
- Akyuz, E. & E. Celik (2015). A fuzzy DEMATEL method to evaluate critical operational hazards during gas freeing process in crude oil tankers. *Journal of Loss Prevention in The*

- Process Industries*, 38, 243 – 253. <https://doi.org/10.1016/j.jlp.2015.10.006>
- Alharbi, M. G. & H. A. E. W. Khalifa (2021). Enhanced Fuzzy Delphi Method in Forecasting and Decision-Making. *Advances in Fuzzy Systems*. <https://doi.org/10.1155/2021/2459573>
 - Almohanna, A. A. S. & et al (2022). Design and content validation of an instrument measuring user perception of the persuasive design principles in a breastfeeding mHealth app: A modified Delphi study. *International Journal of Medical Informatics*, 164, Int J Med Inform. 2022 Aug;164:104789. doi: 10.1016/j.ijmedinf.2022.104789.
 - Alyami, S. H. & et al (2013). Developing sustainable building assessment scheme for Saudi Arabia: Delphi consultation approach. *Renewable and Sustainable Energy Reviews*, 27, 43 – 54. <https://doi.org/10.1016/j.rser.2013.06.011>
 - Ameyaw, E. E. & et al (2016). Application of Delphi method in construction engineering and management research: A quantitative perspective. *Journal of Civil Engineering and Management*, 22(8), 991 – 1000. <https://doi.org/10.3846/13923730.2014.945953>
 - Bavafa, A. & et al (2018). Identifying and assessing the critical factors for effective implementation of safety programs in construction projects. *Safety Science*, 106, 47 – 56. <https://doi.org/10.1016/j.ssci.2018.02.025>
 - Brewitt-Taylor, S. (2017). Christianity and the Invention of the Sexual Revolution in Britain, 1963-1967. *Historical Journal*, 60(2), 519 – 546. <https://doi.org/10.1017/S0018246X1600011X>
 - Brown, T. M. & E. Fee (2003). Alfred C. Kinsey: a pioneer of sex research. *American Journal of Public Health*, 93(6), 896 – 897. <https://doi.org/10.2105/ajph.93.6.896>
 - Büyüközkan, G. (2012). A novel hybrid MCDM approach based on fuzzy DEMATEL, fuzzy ANP and fuzzy TOPSIS to evaluate green suppliers. *Expert Systems with Applications*, 39(3), 3000 – 3011. <https://doi.org/10.1016/j.eswa.2011.08.162>
 - Cafiso, S. & et al (2013). Using the Delphi method to evaluate opinions of public transport managers on bus safety. *Safety Science*, 57, 254 – 263. <https://doi.org/10.1016/j.ssci.2013.03.001>
 - Chang, B. & et al (2011). Fuzzy DEMATEL method for developing supplier selection criteria. *Expert Systems with Applications*, 38(3), 1850 – 1858. <https://doi.org/10.1016/j.eswa.2010.07.114>
 - Chang, P. L. & et al (2011). Fuzzy Delphi method for evaluating hydrogen production technologies. *International Journal of Hydrogen Energy*, 36(21), 14172 – 14179. <https://doi.org/10.1016/j.ijhydene.2011.05.045>
 - Cook, H. (2008). The Long Sexual Revolution: English Women, Sex, and Contraception 1800-1975. in: *The Long Sexual Revolution: English Women, Sex, and Contraception 1800-1975*. Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780199252183.001.0001>
 - Curley, C. M. & B. T. Johnson (2022). Sexuality and aging: Is it time for a new sexual revolution? *Social Science & Medicine (1982)*, 301, 114865. <https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2022.114865>
 - de Hierro, A. F. R. L. & et al (2021). A Fuzzy Delphi Consensus Methodology Based on a Fuzzy Ranking. *Mathematics 2021, Vol. 9, Page 2323*, 9(18), 2323. <http://dx.doi.org/10.3390/math9182323>
 - Deckers, K. & et al (2015). Target risk factors for dementia prevention: a systematic review and Delphi consensus study on the evidence from observational studies. *International Journal of Geriatric Psychiatry*, 30(3), 234 – 246. <https://doi.org/10.1002/gps.4245>

- Holly Donohoe, Michael Stelfox & Bethany Tennant (2013). Advantages and Limitations of the e-Delphi Technique., 43(1), 38 – 46.
<https://doi.org/10.1080/19325037.2012.10599216>
- Duong, K. (2019). No Social Revolution Without Sexual Revolution. *Political Theory*, 47(6), 809 – 835. <https://doi.org/10.1177/0090591719829061>
- Eltahawy, M. (2015). *Headscarves and hymens: Why the Middle East needs a sexual revolution*. Farrar, Straus and Giroux. <https://www.amazon.com/Headscarves-Hymens-Middle-Sexual-Revolution/dp/0865478031>
- Escoffier, J. (2014). Pornography, Perversity and the Sexual Revolution. in: *Sexual Revolutions* (p. 203 – 218). Springer. https://doi.org/10.1057/9781137321466_12
- Fink, A. Kosecoff & et al (1984). Consensus methods: Characteristics and guidelines for use. *American Journal of Public Health*, 74(9), 979 – 983. <https://doi.org/10.2105/ajph.74.9.979>
- Gabus, A. & E. Fontela (1972). *World Problems, An Invitation to Further Thought within the Framework of DEMATEL*. Battelle Geneva Research Centre, 106(5), 117-126. <https://scirp.org/reference/referencespapers?referenceid=3260217>
- Gerber, P. & C. O'Hara (2019). *Teaching Law Students About Sexual Orientation, Gender Identity and Intersex Status Within Human Rights Law: Seven Principles for Curriculum Design and Pedagogy*. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3488947#
- Godfrey, K. & et al (2006). Essential components of curricula for preparing therapists to work effectively with Lesbian, gay, and bisexual clients; A delphi study. *Journal of Marital and Family Therapy*, 32(4), 491 – 504. <https://doi.org/10.1111/j.1752-0606.2006.tb01623.x>
- Greenwood, J. & N. Guner (2010). Social Change: the Sexual Revolution. *International Economic Review*, 51(4), 893 – 923. <https://doi.org/10.1111/j.1468-2354.2010.00605.x>
- Habibi, A. & et al (2015). Fuzzy Delphi Technique for Forecasting and Screening Items. *Asian Journal of Research in Business Economics and Management*, 5, 130 – 143. <http://dx.doi.org/10.5958/2249-7307.2015.00036.5>
- Harding, D. J. & C. Jencks (2003). Changing Attitudes toward Premarital Sex: Cohort, Period, and Aging Effects. *Public Opinion Quarterly*, 67, 211 – 226. <https://doi.org/10.1086/374399>
- Haynes, D. & L. Robinson (2023). Delphi study of risk to individuals who disclose personal information online. *Journal of Information Science*, 49(1), 93 – 106. <https://doi.org/10.1177/0165551521992756>
- Hong, Q. N. & et al (2019). Improving the content validity of the mixed methods appraisal tool: a modified e-Delphi study. *Journal of Clinical Epidemiology*, 111, 49-59.e1. <https://doi.org/10.1016/j.jclinepi.2019.03.008>
- Ivars-Baidal, J. A. & et al (2017). Smart destinations and the evolution of ICTs: a new scenario for destination management? <https://doi.org/10.1080/13683500.2017.1388771>, 22(13), 1581 – 1600.
- Jeffreys, S. (1990). *Anticlimax a feminist perspective on the sexual revolution*. <https://www.google.com/books/edition/Anticlimax/8wKGAAAIAAJ?hl=en>
- Johnson, R. & D. Wichern (2002). *Applied multivariate statistical analysis*. <https://www.scirp.org/reference/referencespapers?referenceid=1923007>
- Kalra, G. & D. Bhugra (2013). Sexual violence against women: Understanding cross-cultural intersections. *Indian Journal of Psychiatry*, 55(3), 244. <https://doi.org/10.4103/0019-5545.117139>
- Keter, D. & et al (2023). Priorities in updating training paradigms in orthopedic manual therapy: an international Delphi study. *Journal of Educational Evaluation for Health*

- Professions*, 20, 4. <https://doi.org/10.3352/jeehp.2023.20.4>
- Lawshe, C. H. (1975). A quantitative approach to content validity. *Personnel Psychology*. in: *Personnel Psychology* (vol. 28). <http://dx.doi.org/10.1111/j.1744-6570.1975.tb01393.x>
 - Li, W. & et al (2015). Performance assessment system of health, safety and environment based on experts' weights and fuzzy comprehensive evaluation. *Journal of Loss Prevention in the Process Industries*, 35, 95 – 103. <https://doi.org/10.1016/j.jlp.2015.04.007>
 - Li, Y. & et al (2014). An evidential DEMATEL method to identify critical success factors in emergency management. *Applied Soft Computing*, 22, 504 – 510. <https://doi.org/10.1016/j.asoc.2014.03.042>
 - Liu, J. & et al (2020). The Internet-driven sexual revolution in China. *Technological Forecasting and Social Change*, 153, 119911. <https://doi.org/10.1016/j.techfore.2020.119911>
 - Lupton, J. & J. P. Smith (1999). *Marriage, assets, and savings*. RAND CORP SANTA MONICA CA. <https://www.rand.org/pubs/drafts/DRU2215.html>
 - Lynn, M. R. (1986). Determination and quantification of content validity. *Nursing Research*, 35(6), 382 – 386. <https://doi.org/10.1097/00006199-198611000-00017>
 - Ma, Z. & et al (2011). Constructing road safety performance indicators using Fuzzy Delphi Method and Grey Delphi Method. *Expert Systems with Applications*, 38(3), 1509 – 1514. <https://doi.org/10.1016/j.eswa.2010.07.062>
 - Mahdiyar, A. & et al (2018). Identifying and assessing the critical criteria affecting decision-making for green roof type selection. *Sustainable Cities and Society*, 39, 772 – 783. <https://doi.org/10.1016/j.scs.2018.03.007>
 - Menten, A. & et al (2015). A FSA based fuzzy DEMATEL approach for risk assessment of cargo ships at coasts and open seas of Turkey. *Safety Science*, 79, 1 – 10. <https://doi.org/10.1016/j.ssci.2015.05.004>
 - Okoli, C. & S. D. Pawlowski (2004). The Delphi method as a research tool: an example, design considerations and applications. *Information & Management*, 42(1), 15 – 29. <https://doi.org/10.1016/j.im.2003.11.002>
 - Prinsen, C. A. C. & et al (2016). How to select outcome measurement instruments for outcomes included in a “Core Outcome Set” - a practical guideline. *Trials*, 17(1), 1 – 10. <https://doi.org/10.1186/s13063-016-1555-2>
 - Raj, A. & et al (2023). A Comparative Study of the Feasibility of Alternative Fuel Vehicles for Sustainable Transportation in India: A Hybrid Approach of DEMATEL and TOPSIS. *Transportation in Developing Economies*, 9(1). <https://doi.org/10.1007/s40890-022-00171-6>
 - Ramachandran, T. K. (1995). Notes on the Making of Feminine Identity in Contemporary Kerala Society. *Social Scientist*, 23(1/3), 109 – 123. <https://doi.org/10.2307/3517894>
 - Rana, H. S. & et al (2023). The Application of Fuzzy Delphi Method for Evaluating Biopsychosocial Factors for Prioritization of Patients. <https://doi.org/10.1080/24725579.2023.2215247>, 1 – 23.
 - Regnerus, M. & J. Uecker (2010). Introduction. in: M. Regnerus & J. Uecker (Eds.), *Premarital Sex in America: How Young Americans Meet, Mate, and Think about Marrying* (p. 0). Oxford University Press. <http://dx.doi.org/10.1086/662096>
 - Reich, W. (1961). *The Function of the Orgasm: Sex-economic Problems of Biological Energy*. Noonday Press. https://openlibrary.org/books/OL14684882M/The_function_of_the_orgasm
 - Reisman, J. A. & et al (1990). *Kinsey, Sex and Fraud: The Indoctrination of a People, an Investigation Into the Human Sexuality Research of Alfred C. Kinsey ... [et al]*. Lochinvar-

- Huntington House. <https://catalog.nlm.nih.gov/discovery/fulldisplay>
- Reza, M. & et al (2018). Identifying the constituents of talent management in the customs organization of iran by delphi-fuzzy method (case study). *Septiembre-Octubre*, 7. <https://journals.indexcopernicus.com/search/article?articleId=2486067>
 - Robinson, I. E. & D. Jedlicka (1982). Change in Sexual Attitudes and Behavior of College Students from 1965 to 1980: A Research Note. *Journal of Marriage and Family*, 44(1), 237 – 240. <https://doi.org/10.2307/351277>
 - Roldán López De Hierro, A. F. & et al (2016). Estimation of a Fuzzy Regression Model Using Fuzzy Distances. *IEEE Transactions on Fuzzy Systems*, 24(2), 344 – 359. <https://doi.org/10.1109/TFUZZ.2015.2455533>
 - Saffie, N. A. M. & et al (2016). Fuzzy delphi method: Issues and challenges. *2016 International Conference on Logistics, Informatics and Service Sciences, LISS 2016*. doi: 10.1109/LISS.2016.7854490
 - Shorter, E. (1971 a). Illegitimacy, sexual revolution, and social change in modern Europe. *The Journal of Interdisciplinary History*, 2, 237 – 272. <https://doi.org/10.2307/202844>
 - Shorter, E. (1971 b). Illegitimacy, sexual revolution, and social change in modern Europe. *The Journal of Interdisciplinary History*, 2, 237 – 272. <https://doi.org/10.2307/202844>
 - Si, S. L. & et al (2018). DEMATEL Technique: A Systematic Review of the State-of-the-Art Literature on Methodologies and Applications. *Mathematical Problems in Engineering*, 2018. <https://doi.org/10.1155/2018/3696457>
 - Sigusch, V. (2004). On cultural transformations of sexuality and gender in recent decades. *German Medical Science : GMS e-Journal*, 2, Doc07. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/19675690/>
 - Skulmoski, G. J. & et al (2007). The Delphi Method for Graduate Research. *Journal of Information Technology Education: Research*, 6, 001 – 021. <https://doi.org/10.28945/199>
 - Somerville, J. (2000). *Feminism and the Family Politics and Society in the Uk and the Usa*. <https://doi.org/10.2307/1394963>
 - Sorokin, P. A. (1956). *The American Sex Revolution*. P. Sargent. https://www.google.com/books/edition/The_American_Sex_Revolution/
 - Tseng, M. L. (2009). A causal and effect decision making model of service quality expectation using grey-fuzzy DEMATEL approach. *Expert Systems with Applications*, 36(4), 7738 – 7748. <https://doi.org/10.1016/j.eswa.2008.09.011>
 - Tzeng, G. H. & et al (2007). Evaluating intertwined effects in e-learning programs: A novel hybrid MCDM model based on factor analysis and DEMATEL. *Expert Systems with Applications*, 32(4), 1028 – 1044. <https://doi.org/10.1016/j.eswa.2006.02.004>
 - Anne. E. Edgar (2016). Come Together: Desire, Literature, and the Law of the Sexual Revolution. *Theses and Dissertations-English*. <https://doi.org/10.13023/ETD.2016.535>
 - Ulkhaq, M. M. & et al (2016). Evaluating Service Quality of Korean Restaurants: A Fuzzy Analytic Hierarchy Approach. *Industrial Engineering and Management Systems*, 15(1), 77 – 91. <http://dx.doi.org/10.7232/iems.2016.15.1.077>
 - Wouters, C. & B. Stolk (1987). Power Changes and Self-Respect: A Comparison of Two Cases of Established-Outsider Relations. *Theory, Culture and Society*, 4. <https://doi.org/10.1177/026327687004002015>
 - Wu, W. W. & Y. T. Lee (2007). Developing global managers' competencies using the fuzzy DEMATEL method. *Expert Systems with Applications*, 32(2), 499 – 507. <https://doi.org/10.1016/j.eswa.2005.12.005>
 - Zhang, D. & et al (2005). Application of combined evaluation method to situate logistics

park. *Wuhan Ligong Daxue Xuebao (Jiaotong Kexue Yu Gongcheng Ban)/Journal of Wuhan University of Technology (Transportation Science and Engineering)*, 29(5).

<http://dx.doi.org/10.2495/MIIT130311>

- Zhang, W. & Y. Deng (2019). Combining conflicting evidence using the DEMATEL method. *Soft Computing*, 23(17), 8207 – 8216. <https://doi.org/10.1007/s00500-018-3455-8>
- Zhou, Q. & et al (2011). Identifying critical success factors in emergency management using a fuzzy DEMATEL method. *Safety Science*, 49(2), 243 – 252. <https://doi.org/10.1016/j.ssci.2010.08.005>

نمذجة علاقات السبب والنتيجة بين المتغيرات المؤثرة في حدوث الثورة الجنسية استناداً إلى أسلوب DEMET

يونس خواجه وندي^١ / حسين أرجيني^٢

١. طالب ماجستير في الثورة الإسلامية، جامعة التربية الإسلامية، قم، إيران.

khajevandi2008yones@gmail.com

٢. أستاذ مشارك، قسم الثورة الإسلامية، جامعة التربية الإسلامية، قم، إيران.

arjini@maaref.ac.ir

ملخص البحث	معلومات المادة
لا شك أن تراجع الأخلاق الجنسية يُعدّ من أهم تحديات الأُمس واليوم والغد للمجتمعات البشرية. لذلك، يُعدّ البحث في العوامل المؤثرة في حدوث الثورة الجنسية وتحديد أُمراً بالغ الأهمية لمنع هذه الثورة الاجتماعية الزاحفة. ولتحقيق هذا الغرض، تهدف هذه الدراسة إلى تحديد وتصنيف وتحديد علاقة السبب والنتيجة للمتغيرات المؤثرة في حدوث الثورة الجنسية باستخدام أسلوب دلفي الضبابي و DEMET. تم تحديد المتغيرات قيد الدراسة من خلال مراجعة الدراسات السابقة في مجال الثورة الجنسية في العالم، وتم فرزها في شكل مجموعات تركيز. أظهرت نتائج الدراسة أن متغير موقف الفرد من القضايا الجنسية يُعدّ العامل الأكثر تأثيراً، ومتغير وسائل منع الحمل هو العامل الأكثر تأثيراً. ويمكن لنتائج الدراسة أن تساعد المؤسسات الثقافية على الحد من آثار هذه الثورة الجنسية غير الطبيعية من خلال اختيار الاستراتيجية المناسبة للسيطرة على العوامل المؤثرة في حدوث هذه الظاهرة.	نوع المقال: بحث تاريخ الاستلام: ١٤٤٥/٠٨/٢٤ تاريخ القبول: ١٤٤٦/٠٢/١٩
الثورة الجنسية، متغير، علاقات السبب والنتيجة، دلفي الضبابي، ديميتيل.	الألفاظ المفتاحية
خواجه وندي، يونس و حسين أرجيني (١٤٤٦). نمذجة علاقات السبب والنتيجة بين المتغيرات المؤثرة في حدوث الثورة الجنسية استناداً إلى أسلوب DEMET. مجلة تاريخ الثقافة والحضارة الإسلامية. ٢١ (٣). ٢٦٠ - ٢٢٩.	الاقتباس:
DOI: https://doi.org/10.22034/21.78.219	رمز DOI:
https://doi.org/10.22034/21.78.219	الناشر:
جامعة المعارف الإسلامية، قم، إيران.	

پروہشگاہ علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

نشریه علمی

مطالعات انقلاب اسلامی

سال ۲۱، پاییز ۱۴۰۳، شماره ۷۸

مدل‌سازی روابط علت و معلولی بین متغیرهای مؤثر بر بروز انقلاب جنسی براساس روش دیمتل

یونس خواجه‌وندی^۱ / حسین ارجینی^۲

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد انقلاب اسلامی، دانشگاه معارف اسلامی، قم، ایران.

khajevandi2008yones@gmail.com

۲. دانشیار گروه انقلاب اسلامی، دانشگاه معارف اسلامی، قم، ایران.

arjini@maaref.ac.ir

اطلاعات مقاله	چکیده
نوع مقاله: پژوهشی (۲۶۰ - ۲۲۹)	بی‌تردید، از مهم‌ترین چالش‌های دیروز، امروز و فردای جوامع بشری انحطاط اخلاق جنسی است. از این‌رو، بررسی و شناسایی عوامل مؤثر بر بروز انقلاب جنسی برای پیشگیری از این خیزش خزنده اجتماعی بسیار حیاتی است. بدین منظور، این مطالعه با هدف شناسایی، رتبه‌بندی و تعیین رابطه علت و معلولی متغیرهای اثرگذار بر بروز انقلاب جنسی با استفاده از روش‌های دلفی فازی و دیمتل تعریف شده است. متغیرهای مورد مطالعه با مرور مطالعات گذشته در حوزه انقلاب جنسی در دنیا شناسایی و در قالب گروه کانونی غربال شده است. نتایج مطالعه نشان می‌دهد که در میان متغیرهای مورد مطالعه، متغیر نوع نگرش فردی به مسائل جنسی به‌عنوان اثرگذارترین عامل دسته‌بندی می‌شود و متغیر ابزار پیشگیری از بارداری اثرپذیرترین متغیر معلول معرفی می‌شود. یافته‌های مطالعه می‌تواند با انتخاب استراتژی مناسب سازمان‌های فرهنگی در جهت کنترل عوامل مؤثر بر بروز این پدیده کمک شایانی به پیشگیری از تأثیرات این خیزش جنسیتی ناهنجار کند.
تاریخ دریافت: ۱۴۰۳ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳	انقلاب جنسی، متغیر، روابط علت - معلولی، دلفی فازی، دیمتل.
واژگان کلیدی	خواجه‌وندی، یونس و حسین ارجینی (۱۴۰۳). مدل‌سازی روابط علت و معلولی بین متغیرهای مؤثر بر بروز انقلاب جنسی بر اساس روش دیمتل. <i>مطالعات انقلاب اسلامی</i> . ۲۱ (۳). ۲۶۰ - ۲۲۹. DOI: https://doi.org/10.22034/21.78.219
کد DOI:	https://doi.org/10.22034/21.78.219
ناشر:	دانشگاه معارف اسلامی، قم، ایران.

طرح مسئله

تاریخ تمدن انسان در طول حیات خود شاهد تغییرات و دگرگونی‌های فرهنگی متفاوتی بوده که در نتیجه آن تحولات شگرفی در نگرش و رفتار افراد جامعه ایجاد شده است. از جمله آن تغییر در نگرش و رفتارهای جنسی در جوامع غربی است (Harding & Jencks, 2003: 76). گزینه جنسی غیراعتدالی در غرب به مثابه کوه یخ بزرگی بود که به دلیل نگرش نادرست افراد جامعه به آن و شرایط و خیم اجتماعی زنان منجمد شد. این کوه یخ با آزادی رفتار جنسی شروع به ذوب شدن کرد و تکه‌های بزرگ این یخ همانند روابط جنسی قبل از ازدواج، طلاق، کاهش نرخ ازدواج، بارداری دختران نوجوان خارج از چهارچوب، تولد کودکان بی‌سرپرست و هرزه‌نگاری نمایان شد و در قالب تکه‌های کوچک‌تر همانند خشونت جنسی، سقط جنین، خودارضایی و روسپیگری بروز یافت (Shorter, 1971 a: 83). از طرفی اخلاق جنسی به دلیل مخالفت مذهب مسیحیت با طبیعی‌ترین نیاز انسان رو به افول و نابودی قدم نهاد. درنهایت، بعد از دو جنگ جهانی، اخلاق جنسی در غرب دچار تحول و دگرگونی اساسی شد که با عنوان انقلاب جنسی توصیف می‌شود (Brewitt-Taylor, 2017: 39). با شروع انقلاب جنسی^۱ دگرگونی در رفتارهای جنسی جامعه به سرعت در حال پیشروی بود؛ به گونه‌ای که در اوایل دهه ۱۹۷۰ تفکر بنیادین و سنتی اکثریت جوامع غربی در مسائل جنسی دچار تحولات شدیدی شد (Escoffier, 2014: 89). هسته مرکزی آن بر جنبه‌های زوال باروری، کاهش روند تولید مثل و رشد فزاینده شرکای جنسی بدون ازدواج متمرکز بود (Lupton & Smith, 1999: 182). از این رو، موضوعات و اعمالی همانند رابطه جنسی قبل از ازدواج، تغییرات در تمایلات جنسی، ازدواج سفید، زنا، خیانت‌های زناشویی، هم‌جنس‌گرایی، پورنوگرافی، کاهش سن رابطه جنسی به کمتر از سن بلوغ، سقط جنین، تبادل شریک جنسی، کودک‌دوستی و رابطه جنسی با محارم، همگی، از دستاوردهای این رشد فزاینده شدند (Wouters & Stolk, 1987: 132). با گذشت این تغییرات در اخلاق جنسی بود که جنسیت زنانه در نیمه دوم قرن ۲۱ میلادی، شکل جدیدی از تمایلات جنسی را به خود گرفت و به سمت آزمون و خطاهای متعددی معطوف شد (Somerville, 2000: 64). این انحطاط به گونه‌ای بود که زنان جوامع غربی تجربه شهوانی زنانگی را به تنهایی ارزشمند دانستند و با توسعه این تئوری، باعث تحول بی‌سابقه ارزش‌های جنسی شدند. این تئوری پس از انقلاب صنعتی، شاخص‌ترین مؤلفه به سمت پسامدرنیسم و فردگرایی نامیده می‌شود (Ramachandran, 1995: 208). حتی پیشروی این تفکر تا آنجا بود که متفکران برجسته سوسیالیست معتقد بودند که مسئله اجتماعی بدون آزادی زنان قابل حل نیست و اگر قرار باشد

1. sexual revolution.

یک انقلاب اجتماعی - سیاسی رخ دهد، باید از یک انقلاب جنسی عبور کند (Duong, 2019: 95). مطالعه دانشمند جامعه‌شناس روسی، پیتیریم سوروکین^۱، در سال ۱۹۵۶ نشان می‌دهد که نه تنها هیچ تلاش محسوسی برای مقابله با این انقلاب جنسیتی انجام نشده است، بلکه جوامع غربی پذیرای این انقلاب بودند. او در کتاب **انقلاب جنسی در آمریکا** به تشریح این انقلاب می‌پردازد:

این انقلاب کاملاً برخلاف انقلاب‌های سیاسی و اقتصادی شناخته‌شده، تقریباً بی‌سروصدا پیش می‌رود و کسی متوجه آن نیست. صحنه‌های خروشان این انقلاب، عاری از هرگونه انفجار پرهیاهوی عمومی، محدود به خلوت اتاق خواب است و فقط افراد درگیر آن‌اند. این انقلاب بی‌آنکه حوادثی شگرف و بزرگ را در سطحی کلان دربرگیرد، فاقد هرگونه جنگ داخلی، مبارزه طبقاتی و خون‌ریزی است. هیچ ارتش انقلابی در کار نیست تا با دشمنانش بجنگد؛ تلاشی برای سرنگونی دولت‌ها صورت نمی‌دهد؛ رهبر کبیری ندارد؛ هیچ قهرمانی آن را برنامه‌ریزی نمی‌کند؛ هرگز به‌مثابه یک انقلاب، در صفحات اول مطبوعات یا در رادیو و تلویزیون به آن اهمیت نداده‌اند. نام آن انقلاب جنسی است (Sorokin, 1956: 10).

این اقدامات باعث شکل‌گیری جریاناتی در جهان غرب شد که درنهایت، منجر به پیدایش مدرنیته و به تبع آن، اخلاق جنسی مدرن شد و متقارن با آن انقلابی اجتماعی موسوم به انقلاب جنسی پدید آمد (Shorter, 1971 b: 74).

از عوامل کاتالیزور در شکل‌گیری انقلاب جنسی در جوامع غربی، ایده‌پردازان جنسی بودند که با نقد و حمله به حامیان اخلاق جنسی، نقش مهمی در توسعه و پیشرفت این انقلاب ایفا کردند (Regnerus, 2010: 36). زیگموند فروید (۱۹۴۶) با مطرح کردن نظریه «سرکوبگری و جنسیت» روند آزادی‌های افراط‌گرایانه جنسی را در روابط جنسی سرعت بخشید (Escoffier, 2014: 270). ویلهلم رایش (۱۹۶۱)، از شاگردان و پیروان فروید، معتقد است که مهار اجتماعی غرایز جنسی از سوی دولت‌ها، سازمان‌های اخلاقی و خانواده سبب کاهش رشد روانی می‌شود و عکس‌العمل‌های ستیزگرایانه و فاشیستی به همراه دارد (Reich, 1961: 141). مطالعه خانم الطحاوی^۲ و همکاران در سال ۲۰۱۵ در حوزه انقلاب جنسی با عنوان «روسی و پرده بکارت: چرا خاورمیانه به انقلاب جنسی نیاز دارد؟» به بررسی جامعه زنان خاورمیانه می‌پردازد و نتیجه می‌گیرد که باتوجه‌به عملکرد مردسالارانه مردان این جوامع، خاورمیانه را نیازمند انقلاب مضاعف می‌داند؛ اما نه از نوع سیاسی، بلکه انقلاب جنسیتی باید در

1. Pitirim Sorokin.

2. Eltahawy mona.

این جوامع رخ بدهد (Eltahawy, 2015: 23). برخلاف او، خانم شیلا جفریز (۱۹۹۰) معتقد است توسعه انقلاب جنسی به‌عنوان یکی از مؤلفه‌های آزادی، درحقیقت آزادی برای جنس مؤنث نیست، بلکه سیر انقلاب جنسی باعث بردگی جنس مؤنث در جوامع غربی می‌شود (Jeffreys, 1990: 35). خانم جفریز بااینکه بسیاری از ابعاد ارزش‌های جنسی را نمی‌پذیرد، گسترش انقلاب جنسی را به‌عنوان حرکتی برای آزادی زنان نمی‌بیند.

در زمینه خلأهای آکادمیک مرتبط با مفهوم انقلاب جنسی، پژوهشگر با بررسی ادبیات موجود و پیشینه تحقیقات کمی و کیفی، نقشه‌ای از درک مسئله پژوهش تهیه می‌کند. این اقدام به منظور پر کردن خلأهای علمی و روشن‌سازی ابهامات مختلف در این حوزه انجام می‌شود. پژوهشگر سپس مسئله تحقیق را تدوین و آن را از جنبه‌های فنی، تاکتیکی و محتوایی در حوزه علم بررسی کرده است. هدف از این تحقیق، معرفی مفاهیم جدید و تبیین آن‌ها در کاربردهای اجتماعی است تا بتواند به فهم عمیق‌تری از تحولات اجتماعی و جنسی دست یابد. انقلاب جنسی به‌عنوان یکی از پدیده‌های خزنده در فرهنگ سایر جوامع، به‌خصوص جوامع مسلمان، مستلزم تحقیقات و پژوهش‌های بیشتری در این زمینه است. این پدیده اجتماعی، منجر به تغییرات و تحولاتی که در رفتارها، نگرش‌ها و سبک زندگی مردم در قبال جنسیت آنان می‌شود (Curley & Johnson, 2022: 46). با مطالعه انقلاب جنسی، محققان می‌توانند درک عمیق‌تری از این تغییرات و آثار آن به دست آورند (Liu & et al, 2020: 95). باتوجه به اهمیت و اثرگذاری این پدیده در جوامع مختلف، ضرورت پژوهش و مطالعه در این زمینه از دو جهت مهم است:

۱. بررسی وضعیت موجود: برای درک بهتر وضعیت فعلی این پدیده در جامعه، پژوهش و مطالعه روی شیوع و رخداد انقلاب جنسی، محرک‌های آن و تأثیرات آن بر رفتارها و نگرش‌های افراد، اجتماع و فرهنگ لازم است؛

۲. پیش‌بینی و پیشگیری: باتوجه به شدت و روند روبه‌رشد این پدیده خزنده، ضروری است با مطالعات علمی و دقیق، روند پیش‌رونده آینده انقلاب جنسی را در جوامع خود بررسی و پیش‌بینی و از بروز این پدیده خزنده در جامعه خود جلوگیری کنیم (مطهری، ۱۳۸۵: ۸۵ - ۷۱). این مطالعات می‌توانند به نحوی به دانشمندان و سیاست‌گذاران کمک کنند تا راهکارهایی مناسب و مؤثر برای پیشگیری و کاهش آثار مخرب ناشی از انقلاب جنسی در جوامع تدوین کنند.

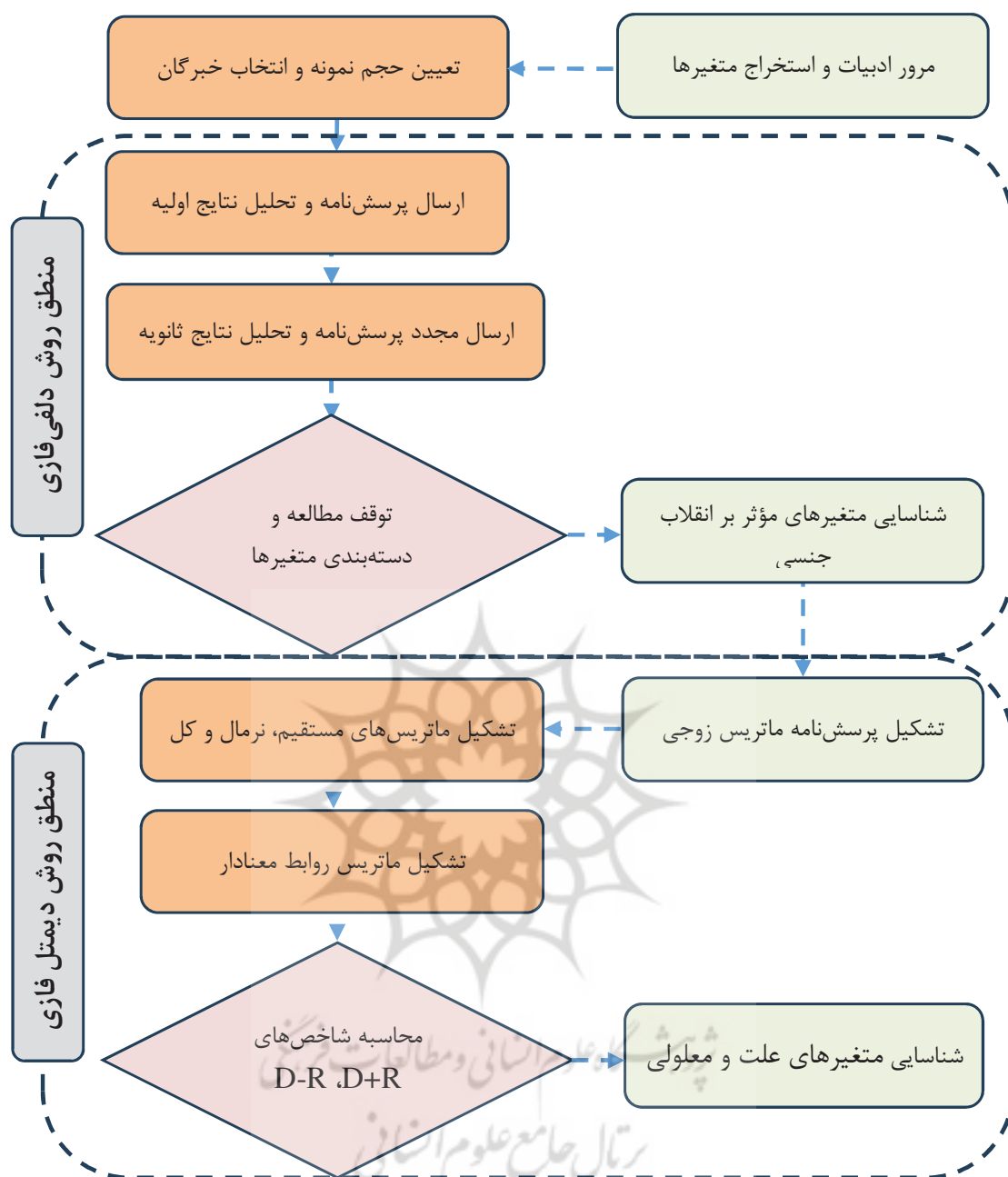
نتایج رابینسون و همکاران (۱۹۸۲) شاهد بر ضرورت تحقیق درباره این سازه است. مطالعه او و همکارانش از سال ۱۹۵۶ تا ۱۹۸۰ نشان می‌دهد افزایش رابطه جنسی گزارش‌شده قبل از ازدواج در میان مردان و زنان ادامه‌دار، ولی غیرخطی است. همچنین، مشاهده می‌شود که در نگرش دانشجویان به رابطه

جنسی قبل از ازدواج این عمل، عملی ناشایست و گناهکارانه است، ولی درعین حال رابطه جنسی گزارش شده قبل از ازدواج در هر دو جنس بالاتر از هر زمان دیگری است. این به عنوان «تناقض جنسی» شناخته می‌شود (Robinson & Jedlicka, 1982: 111).

اما اهمیت مسئله تحقیق از آن جهت است که این مطالعات می‌تواند منجر به درک عوامل سیاسی، تاریخی و فرهنگی سیر تغییر اخلاق جنسی غرب شود (Sigusch, 2004: 301) و تحقیقات درباره انقلاب جنسی می‌تواند به درک بهتر تأثیر این دوره گذار تغییرات فرهنگی از نوع ادراک جنسی بر فرد و جامعه، سیاست‌های عمومی و جنبش‌های اجتماعی مرتبط با جنسیت و جنسیت‌شناسی کمک کند (Greenwood & Guner, 2010: 44). با درک زمینه تاریخی انقلاب جنسی و تأثیرات آن، می‌توانیم درباره مسائلی مانند حقوق تولید و تنظیم خانواده، آموزش اخلاق جنسی و فاجعه هم‌جنس‌گرایی تصمیمات بهتری بگیریم (Edgar. A, 2016: 47). همچنین، می‌تواند بحث‌ها و مناقشات جاری مربوط به اخلاق جنسی، نقش‌های جنسیتی و گرایش جنسی را روشن کند (Gerber & O'Hara, 2019: 61). اهمیت پرداختن به این مسئله از آن جهت است که آمار نشان می‌دهد خشونت جنسی یک مشکل حاد و جدی در جوامع غربی است (Kalra & Bhugra, 2013: 58). کشور انگلستان هر ساله شاهد افزایش خشونت‌های جنسی و تجاوز در این کشور است. بر اساس آخرین گزارش بولتن آماری مشترک و رسمی وزارت دادگستری، دفتر آمار ملی و اداره داخلی انگلستان، به حدود ۸۵ هزار زن سالانه تجاوز می‌شود و بیش از چهارصد هزار زن با خشونت جنسی مواجه می‌شوند. همچنین، یکی از هر پنج زن در انگلستان در گروه سنی ۱۶ تا ۵۹ سال با چندین نوع از خشونت جنسی روبه‌رو شده است (شادمانی، ۱۳۹۶: ۷۶). خشونت علیه زنان از مهم‌ترین پیامدهای این سازه اجتماعی است. این آمار تکان‌دهنده نشان از میزان نفوذ انقلاب جنسی و تحت تأثیر قرار دادن مؤلفه‌های اجتماعی سبک زندگی است. بنابراین، این مطالعه تلاشی است برای ترسیم تصویری منسجم از شناسایی عوامل مؤثر بر بروز این تغییرات اجتماعی و تعیین رابطه علتی و معلولی فاکتورهای مؤثر بر این پدیده اجتماعی.

روش‌شناسی تحقیق

متدولوژی این مطالعه به سه مرحله اصلی شناسایی متغیرها، تعیین متغیرهای اثرگذار از طریق مطالعه دلفی‌فازی و تعیین رابطه علت و معلومی میان آن‌ها در مطالعه دیمتل تقسیم می‌شود. نمودار ۱ مراحل این مطالعه را نشان می‌دهد.

نمودار ۱. مراحل انجام مطالعه

در این پژوهش، با استفاده از رویکرد قضاوتی با در نظر گرفتن معیارهای تخصص، دانش، تحصیلات و سابقه کاری مرتبط و گلوله‌برفی، به شناسایی خبرگان پرداخته شد.

۱. بررسی متون، استخراج و غربال اولیه متغیرها

باتوجه‌به اینکه متغیرهای زیادی ممکن است بر انقلاب جنسی اثرگذار باشند و بسیاری از این متغیرها هنوز در مطالعات بررسی نشده‌اند، تصمیم گرفته شد که طی فرایندی علمی مهم‌ترین متغیرهای اثرگذار

بر انقلاب جنسی شناسایی شوند. بر این اساس، در مرحله اول با بررسی متون علمی مرتبط با موضوع، لیستی از متغیرهایی که به‌عنوان متغیرهای اثرگذار بر انقلاب جنسی از آن‌ها نام برده می‌شود استخراج شد. همچنین، غربالگری مطالعات بر اساس دو شاخص «گروه مورد مطالعه» و «هدف و نتیجه تحقیق» انجام شد؛ به این صورت که انواع مطالعات اعم از مروری و تحقیقی که با هدف بررسی فاکتورهای اثرگذار بر انقلاب جنسی انجام شده بود، در نظر گرفته شد. در مرحله بعد، متغیرهای استخراج‌شده از تمام این مطالعات توسط تیم کارشناسی غربالگری شدند و متغیرهایی که هم‌پوشانی داشتند حذف شدند و متغیرهای باقی‌مانده با توجه به ماهیت و بر اساس آنچه در منابع علمی اشاره شده بود در زیرگروه‌های اصلی متغیرهای محتوای مبتذل، متغیر قاعده‌مند نبودن روابط بین زن و مرد، متغیرهای فرهنگی، متغیر فاکتورهای خارج از ازدواج، متغیر فضای جنسی حاکم بر خانواده، متغیر عدم آموزش اخلاق جنسی، متغیر فاکتورهای اقتصادی و متغیر فاکتورهای سیاسی طبقه‌بندی شدند.

۲. حجم نمونه و روش نمونه‌گیری برای مطالعه دلفی‌فازی و دیمتل

در تعیین نمونه مناسب برای مطالعه دلفی و دیمتل، تأکید بر کیفیت و تسلط افراد شرکت‌کننده در مطالعه بر موضوع است، نه اینکه الزاماً فقط کمیت نمونه‌ها در نظر گرفته شود (Ameyaw & et al, 2016: 12). طبق الگوی مطالعات دلفی، پنل خبرگان به صورت نظام‌مند و بدون سوگیری انتخاب شدند و با بررسی سوابق پژوهشی و زمینه تخصصی، تعدادی از خبرگان که در زمینه تحولات اجتماعی جنسی و مطالعات جامعه‌شناسی پژوهشی مرتبط با حوزه تحقیق داشتند به مطالعه دعوت شدند (Alyami & et al, 2013: 89; Cafiso & et al, 2013: 34). غالباً در یک گروه همگن از متخصصان با ده تا هجده کارشناس نتایج قابل‌قبولی به دست می‌آید (Cafiso & et al, 2013: 91). در این مطالعه، پس از مکاتبه با افراد مختلف، در مرحله اول دلفی‌فازی ۲۱ نفر موفق به شرکت در مطالعه شدند، ولی در مرحله دوم دلفی‌فازی سه نفر از آن‌ها از مطالعه انصراف دادند (Li & et al, 2014). در مطالعه دیمتل نیز پس از مکاتبه با خبرگان مربوطه در نهایت، هفت نفر در مطالعه شرکت کردند که این تعداد مطابق با بسیاری از مطالعات مشابه، تعداد قابل‌قبولی است و نتایج قابل‌اطمینانی ارائه می‌دهد (Mentes & et al, 2015: 23).

روایی صوری^۱

برای روایی صوری، پرسش‌نامه را تیم تحقیق ارزیابی کرد و اصلاحات لازم روی آن انجام داد.

روایی محتوا^۱

در این مطالعه، برای ارزیابی روایی محتوای پرسش‌نامه، از روش لاوشه (۱۹۷۵)، که روش کمی تعیین روایی محتواست، استفاده شد (Johnson & Wichern, 2002: 196). در این روش، شاخص‌هایی از قبیل شاخص نسبت روایی محتوا^۲ و شاخص روایی محتوا^۳ برای هر سؤال پرسش‌نامه با استفاده از نظر متخصصان محاسبه می‌شود و سؤالاتی که امتیاز شاخص‌های مذکور آن کمتر از مقدار قابل قبول بودند، از پرسش‌نامه حذف می‌شود (Lawshe, 1975: 272; Almohanna & et al, 2022: 24).

بدین منظور، از ده نفر از خبرگان درخواست شد درباره ضرورت هر یک از سؤالات پرسش‌نامه برای ارزیابی هر متغیر اظهار نظر کنند. سپس، نسبت روایی محتوای هر سؤال توسط رابطه ۱ محاسبه شد و سؤالاتی که نسبت روایی محتوا آن‌ها بالاتر از مقدار قابل قبول بود (۰/۶۲ برای ده متخصص) باقی ماندند. سپس، میانگین نمرات CVR سؤالات باقی‌مانده محاسبه و به‌عنوان شاخص روایی محتوای پرسش‌نامه گزارش شد (Lawshe, 1975: 113).

$$\text{رابطه ۱} \quad CVR = \frac{n_e - N/2}{N/2}$$

در ادامه شاخص روایی محتوا با استفاده از رابطه ۲ محاسبه شد. برای محاسبه شاخص روایی محتوا از روش والتز و باسل^۴ (۱۹۸۱) استفاده می‌شود. بدین منظور، از متخصصان درخواست می‌شود که میزان «مربوط بودن»، «واضح بودن» و «ساده بودن» هر سؤال را برای ارزیابی هر متغیر مشخص کنند. بر اساس معیار ارائه‌شده توسط لین (۱۹۸۶) اگر مقدار CVI کمتر از ۰/۷۰ باشد، سؤال رد می‌شود و اگر بین ۰/۷۰ و ۰/۷۹ باشد، بازبینی سؤال انجام می‌شود و اگر بیشتر از ۰/۷۹ باشد، سؤال استفاده می‌شود (Lynn, 1986: 217).

$$\text{رابطه ۲} \quad CVI = \frac{N_p}{N_t}$$

بنابراین، سؤالاتی که CVI کمتر از ۰/۷۸ داشتند حذف شدند.

۳. اجرای روش دلفی

متغیرهای مؤثر با بررسی جامع کتابخانه‌ای و مرور ادبیات این حوزه شناسایی و با تشکیل گروه کانونی با پنج نفر از خبرگان (Deckers & et al, 2015: 87) حوزه جامعه‌شناسی جنسی در قالب متغیرهای محتوای مبتدل، متغیر قاعده‌مند نبودن روابط بین زن و مرد، متغیرهای فرهنگی، متغیر فاکتورهای خارج

1. Content validity.
2. Content Validity Ratio (CVR).
3. Content Validity Index (CVI).
4. Waltz & Bausell.

از ازدواج، متغیر فضای جنسی حاکم بر خانواده، متغیر عدم آموزش اخلاق جنسی، متغیر فاکتورهای اقتصادی، متغیر فاکتورهای سیاسی، ابزار پیشگیری از بارداری، سوءاستفاده از آزادی بیان در مسائل جنسی، عدم جرم‌انگاری سقط جنین، نوع نگرش فردی به مسائل جنسی، برگزاری پارتی، تن‌فروشی و روسپیگری، محدودیت‌های مذهبی افراطی، تغذیه، مصرف مشروبات الکلی، نظام نظریه‌پردازی، جنبش‌ها و ناآرامی‌های اجتماعی، موسیقی، شرکت‌های پورنوگرافی، عدم خودشناسی جنسی، سیاست‌های بین‌المللی، استعمار فرهنگی، مهاجرت و کنسرت‌های موسیقی برای اجرای مطالعه دلفی‌فازی دسته‌بندی شد. نمونه هجده نفره از خبرگان حوزه جامعه‌شناسی، روان‌شناسی، علوم تربیتی و مطالعات زنان بر اساس چهار ویژگی دانش، پژوهش، تمایل و زمان کافی که باکیفیت‌ترین اطلاعات را به محقق می‌دهند با روش نمونه‌گیری غیراحتمالی، هدفمند، بدون سوگیری و اطلاعات‌محور انتخاب شدند (Akins & et al, 2005: 143). متغیرهای مؤثر با بررسی جامع کتابخانه‌ای و مرور ادبیات این حوزه شناسایی شد و با تشکیل گروه کانونی با پنج نفر از متخصصان حوزه جامعه‌شناسی، روان‌شناسی، علوم تربیتی و مطالعات زنان غربال شد (Prinsen & et al, 2016: 77) (Cafiso & et al, 2013: 90). بدین منظور، محقق برای کاهش راندهای دلفی از پرسش‌نامه اولیه نیمه‌بسته استفاده کرد (Skulmoski & et al, 2007: 36) (Okoli & Pawlowski, 2004: 21). این ابزار جمع‌آوری داده این امکان را به خبرگان می‌دهد که در صورتی که تغییری بر روند بروز انقلاب جنسی تأثیرگذار باشد و پرسش‌نامه فاقد آن متغیر باشد، خبره متغیر را به عنوان عامل اثرگذار بر بروز انقلاب جنسی اضافه کند (Bavafa & et al, 2018: 37). در انطباق با بسیاری از مطالعات دلفی‌فازی، پرسش‌نامه‌ای با طیف لیکرت آماده و استفاده (Prinsen & et al, 2016: 73) و پس از بررسی روایی صوری و محتوا، برای ۲۴ نفر از خبرگان ارسال شد. نرخ بازگشت پرسش‌نامه در مرحله اول ۸۷٪ (۲۱ نفر) بود (Hong & et al, 2019: 29; Agha & et al, 2020: 41). بعد از جمع‌آوری نظرهای خبرگان، متغیرهای کلامی مطابق با جدول ۱ به اعداد فازی مثلثی تبدیل شدند (Mahdiyar & et al, 2018: 108).

جدول ۱. اعداد فازی مثلثی متناظر با متغیرهای کلامی

اعداد فازی مثلثی	عبارت‌های کلامی
(۰,۰,۰/۲۵)	بدون اثر
(۰,۰,۰/۲۵/۵)	اثر خیلی کم
(0/25,0/۰,5/57)	اثر کم
(0/5,0/75,1)	اثر زیاد
(0/75,1,1)	اثر خیلی زیاد

مجموعه اعداد فازی مثلی برای هر خبره با استفاده از رابطه ۱ به دست می‌آید (Chang & et al, 2011: 18).

$$\tilde{A}^{(i)} = (a_1^{(i)} \cdot a_2^{(i)} \cdot a_3^{(i)}) \quad i = 1.2.3 \dots n \quad (3)$$

در گام بعدی، میانگین مجموعه‌ها $\tilde{A}_m^{(i)}$ از تمامی مجموعه‌ها $\tilde{A}^{(i)}$ از طریق رابطه ۲ محاسبه شد.

$$\tilde{A}_m = (a_{m1} \cdot a_{m2} \cdot a_{m3}) = \left(\frac{1}{n} \sum_{i=1}^n a_1^i \cdot \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n a_2^i \cdot \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n a_3^i \right) \quad (4)$$

سپس، برای هر خبره مقدار اختلاف از میانگین محاسبه شد و بعد از اصلاح و اضافه کردن متغیرهای پیشنهادی، پرسش‌نامه مجدداً برای افراد ارسال و از آن‌ها خواسته شد تا پاسخ‌ها را مرور و در صورت نیاز در نظرها و قضاوت‌های خود تجدیدنظر کنند (Keter & et al, 2023). بعد از جمع‌آوری نظریات پرسش‌نامه‌های راند ۲ مطابق با روابط ۳ و ۴ نظریات خبرگان تجمیع شد و میزان اختلاف نظر آن‌ها بین دو مرحله به کمتر از حد آستانه (۰/۱) رسید (Fink & et al, 1984: 47). در پایان مرحله دوم، هیچ متغیر و پیشنهاد جدیدی از سوی خبرگان ارائه نشد (Habibi & et al, 2015: 36). مطالعه دلفی فازی در این گام متوقف شد. برای فازی‌زدایی مقادیر از روش ساده مرکز ثقل مطابق با رابطه ۵ استفاده شد (Ma & et al, 2011: 99).

$$S_j = \frac{l_j + m_j + u_j}{3} \quad (5)$$

رتبه‌بندی و تعیین مهم‌ترین متغیرها بر اساس امتیاز دی‌فازی‌شده هر متغیر انجام می‌شود؛ به این صورت که هر متغیری که امتیاز دی‌فازی‌شده بالاتری داشته باشد از نظر اثر بر انقلاب جنسی از اهمیت بیشتری برخوردار است (Godfrey & et al, 2006: 212). غربالگری متغیرها در این مطالعه بر اساس قانون ۷۰ - ۳۰، مرز قابل قبول بودن معیار ۰/۷ است (Haynes & Robinson, 2023: 129). اگر مقدار دی‌فازی‌شده عدد فازی مثلی باتوجه به نظر خبرگان ۰/۷ یا بالاتر از آن باشد، به عنوان معیار مورد قبول پذیرش و در غیر این صورت، حذف می‌شود (Büyükožkan, G., 2012: 61).

۴. اجرای روش دیمتل^۱

روش دیمتل در چهار گام به این صورت اجرا شد (Akyuz & Celik, 2015):

۱. تشکیل گروه خبرگان به منظور جمع‌آوری دانش گروهی آن‌ها درباره ارتباط متغیرها (Tseng, 2009: 11): در این مطالعه، هفت نفر از متخصصان مسلط بر رویداد انقلاب جنسی، عوامل مؤثر بر آن و

پیامدهای آن به عنوان گروه متخصصان در مطالعه شرکت کردند؛

۲. تعیین متغیرهای مورد ارزیابی (Chang & et al, 2011: 235): متغیرهای مورد نظر در مرحله اول با استفاده از روش دلفی فازی تعیین شد؛

۳. طراحی پرسش نامه و تشکیل ماتریس رابطه زوجی: پرسش نامه به صورت ماتریس ۳۳×۳۳ تشکیل شد تا متخصصان میزان ارتباط متغیرها را به صورت زوجی در قالب عبارتهای کلامی تعیین کنند (Akyuz & Celik, 2015: 112)؛

۴. آنالیز نتایج بر اساس روش دیمتل: این آنالیز در این مراحل انجام شد:

۴ - ۱. تشکیل ماتریس ارتباط مستقیم (\tilde{E}) با جمع نظر متخصصان شرکت کننده از طریق میانگین گیری ماتریسی از نظرهای آنها برای هر متغیر، که این کار با استفاده از رابطه ۶ انجام شد. p نشان دهنده تعداد متخصصان شرکت کننده در مطالعه است:

$$\tilde{E} = \frac{\tilde{E}^{(1)} + \tilde{E}^{(2)} + \dots + \tilde{E}^{(p)}}{p} \quad K = 1, 2, \dots, p \quad \tilde{E} = \begin{bmatrix} 0 & \dots & \tilde{E}_{1n} \\ \vdots & \ddots & \vdots \\ \tilde{E}_{n1} & \dots & 0 \end{bmatrix}, \tilde{e}_{ij} = (۶) \text{ رابطه } (l_{ij}, m_{ij}, u_{ij})$$

۴ - ۲. در مرحله دوم ماتریس ارتباط مستقیم نرمال شده (\tilde{F}) به دست آمد. این کار با استفاده از رابطه ۷-۸ انجام شد:

$$\tilde{F} = \frac{\tilde{E}}{\gamma} \quad (۷) \text{ رابطه } \gamma = \max \sum_{j=1}^n u_j \quad (۸) \text{ رابطه } \tilde{F} = \begin{bmatrix} \tilde{F}_{11} & \dots & \tilde{F}_{1n} \\ \vdots & \ddots & \vdots \\ \tilde{F}_{n1} & \dots & \tilde{F}_{nn} \end{bmatrix}, \tilde{f}_{ij} = \frac{\tilde{e}_{ij}}{\gamma} = \left(\frac{l_{ij}}{\gamma}, \frac{m_{ij}}{\gamma}, \frac{u_{ij}}{\gamma} \right)$$

۴ - ۳. پس از نرمال کردن ماتریس ارتباط مستقیم، ماتریس ارتباط کل (\tilde{T}) با استفاده از روابط ۹ تا ۱۱ به دست آمد:

$$\tilde{T} = \begin{bmatrix} \tilde{t}_{11} & \dots & \tilde{t}_{1n} \\ \vdots & \ddots & \vdots \\ \tilde{t}_{n1} & \dots & \tilde{t}_{nn} \end{bmatrix}, \tilde{t}_{ij} = (l'_{ij}, m'_{ij}, u'_{ij})$$

$$\text{Matrix}[l'_{ij}] = F_l \times (1 - F_l)^{-1} \quad (۹) \text{ رابطه}$$

$$\text{Matrix}[m'_{ij}] = F_m \times (1 - F_m)^{-1} \quad (۱۰) \text{ رابطه}$$

$$\text{Matrix}[u'_{ij}] = F_u \times (1 - F_u)^{-1} \quad (۱۱) \text{ رابطه}$$

۴ - ۴. محاسبه مقادیر R و D برای هر متغیر که بر اساس مؤلفه‌های ماتریس ارتباط کل و با استفاده از روابط ۱۲ و ۱۳ به دست می‌آید:

$$D = \sum_{j=1}^n t_{ij}, (j = 1, 2, 3 \dots, n) \text{ رابطه ۱۲}$$

$$R = \sum_{i=1}^n t_{ij}, (i = 1, 2, 3 \dots, n) \text{ رابطه ۱۳}$$

۴ - ۵. محاسبه مقادیر $D + R$ و $R - D$ و رسم دیاگرام روابط علت و معلولی بین متغیرها: در این نمودار مقدار $D+R$ بر محور x ها و $R - D$ بر محور y ها قرار می‌گیرند.

نتایج

ابتدا با بررسی ادبیات موجود در زمینه مطالعات زنان، جامعه‌شناسی، علوم تربیتی و عوامل اثرگذار بر انقلاب جنسی، فهرستی کامل از عوامل مختلف استخراج شد. این متغیرها سپس با همکاری کارشناسان و خبرگان ارزیابی و غربالگری شدند. در حال حاضر، محقق از روش دلفی‌فازی بهره می‌برد تا متغیرهایی را که اهمیت کمتری دارند یا حتی ممکن است فاقد ارزش در روند تحقیق باشند، شناسایی کند.

۱. رتبه‌بندی عوامل مؤثر بر انقلاب جنسی بر اساس روش دلفی‌فازی

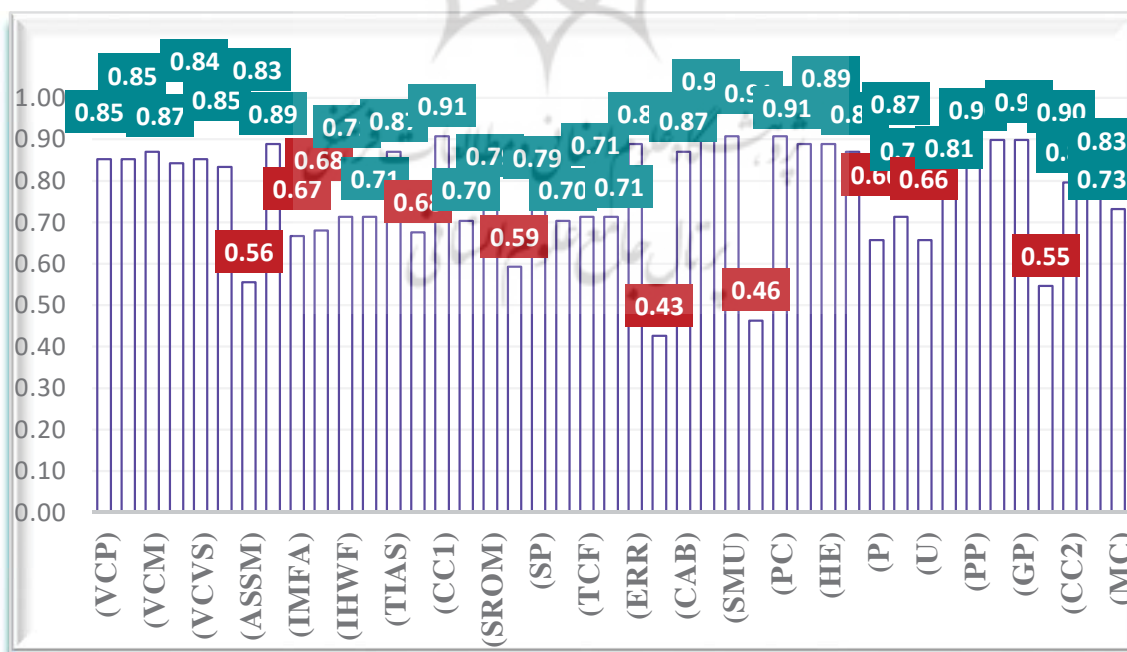
پس از شناسایی عوامل مؤثر، جهت دستیابی به اجماع نظر خبرگان درباره اهمیت هر یک از عوامل دو مرحله مطالعه دلفی‌فازی صورت پذیرفت. عوامل مؤثر بر انقلاب جنسی بر اساس روش دلفی‌فازی مطابق جدول ۲ به دست آمدند.

جدول ۲. نتایج مطالعه دلفی‌فازی عوامل مؤثر بر انقلاب جنسی

متغیرها	فاکتورها	کد شناسایی	متغیرها	فاکتورها	کد شناسایی
محتوای مبتذل	محتوای مبتذل مطبوعات	(VCP)	محتوای مبتذل در خانواده	بروز جذابیت‌های جنسی خانواده	(OSAF)
	محتوای مبتذل کتاب	(VCB)		نوع پوشش اعضای خانواده	(TCF)
	محتوای مبتذل رسانه	(VCM)			
	محتوای مبتذل بلیورد	(VCTB)		روابط زناشویی در خانواده	(MRF)
	محتوای مبتذل فضای مجازی	(VCVS)			
ابزار پیشگیری از بارداری	ابزار پیشگیری از بارداری	(CT)	استعمار فرهنگی	استعمار فرهنگی	(CC2)

متغیرها	فاکتورها	کد شناسایی	متغیرها	فاکتورها	کد شناسایی
سوءاستفاده از آزادی بیان	سوءاستفاده از آزادی بیان در مسائل جنسی	(ASSM)	عدم خودشناسی جنسی	عدم خودشناسی جنسی	(LSI)
عدم جرم‌انگاری سقط جنین	عدم جرم‌انگاری سقط جنین	(NCA)	کنسرت‌های موسیقی	کنسرت‌های موسیقی	(MC)
فقدان ضابطه در روابط زن و مرد	قاعده‌مند نبودن روابط زن و مرد در فضای آکادمیک	(IMFA)	عوامل سیاسی	سیاست‌های جمعیتی	(PP)
	قاعده‌مند نبودن روابط زن و مرد در فضای شغلی	(IMWW)		اهداف سیاسی احزاب داخلی	(PGDP)
	قاعده‌مند نبودن روابط بین زن و شوهر در فضای خانواده	(IHWf)		سیاست‌های دولت‌ها	(GP)
	قاعده‌مند نبودن روابط زن و مرد در فضای جامعه	(RRMWS)		روابط بین‌المللی	(IP)
نگرش	نوع نگرش فردی به مسائل جنسی	(TIAS)	تغذیه	تغذیه و خوراکی‌های نامناسب	(N)
برگزاری پارتی	برگزاری پارتی مختلط	(HP)	مهاجرت	مهاجرت	(MI)
فاکتورهای فرهنگی	تغییرات فرهنگی (سنتی به مدرنیته)	(CC1)	سیاست‌های آموزشی نامناسب	عدم آموزش اخلاق جنسی	(LTSE)
	فرهنگ برهنگی	(NC)		آموزش عالی	(HE)
فاکتورهای خارج از ازدواج	روابط جنسی خارج از ازدواج	(SROM)	محدودیت‌های مذهبی	محدودیت‌های مذهبی افراطی	(ERR)
	روابط عاشقانه خارج از ازدواج	(RROM)			

متغیرها	فاکتورها	کد شناسایی	متغیرها	فاکتورها	کد شناسایی
تن فروشی و روسپیگری	تن فروشی و روسپیگری	(SP)	مصرف مشروبات الکلی	مصرف مشروبات الکلی	(CAB)
موسیقی	موسیقی	(M)	نظام نظریه پردازی	نظام نظریه پردازی	(TS)
جنبش ها و ناآرامی های اجتماعی	جنبش ها و ناآرامی های اجتماعی	(SMU)	شرکت های پورنوگرافی	شرکت های پورنوگرافی	(PC)
عوامل اقتصادی	فقر	(P)			
	شکاف طبقاتی	(CG)			
	بیکاری	(U)			
	تبلیغات تجاری	(CA)			

نمودار ۲. موقعیت متغیرها و تأثیرگذاری آن ها بر انقلاب جنسی

نمودار ۲ و جدول ۳ میانگین قطعی شدت توافق خبرگان درباره اهمیت هر یک از عوامل مؤثر را نشان می‌دهد. بر اساس نتایج به‌دست‌آمده، عواملی همچون «عدم نظم در روابط زن و مرد در محیط‌های شغلی»، «برگزاری مجالس شبانه (پارتی‌ها)»، «عدم نظم در روابط زن و مرد در محیط‌های آموزشی»، «بیکاری»، «فقر»، «روابط عاشقانه خارج از چهارچوب ازدواج»، «سوءاستفاده از آزادی بیان در مسائل جنسی»، «روابط بین‌المللی»، «موسیقی» و «تغذیه» نتوانستند امتیاز لازم را به دست آورند و بنابراین، از فرایند مطالعه حذف شدند.

جدول ۳. رتبه‌بندی متغیرهای مؤثر بر انقلاب جنسی

رتبه‌بندی	میانگین قطعی شدت توافق خبرگان	کد شناسایی	متغیرها
	0.91	(SMU)	جنبش‌ها و ناآرامی‌های اجتماعی
	0.91	(PGDP)	اهداف سیاسی احزاب داخلی
	0.91	(CC1)	تغییرات فرهنگی (سنتی به مدرنیته)
	0.90	(TS)	نظام نظریه‌پردازی
	0.90	(PC)	شرکت‌های پورنوگرافی
	0.89	(NCA)	عدم جرم‌انگاری سقط جنین
	0.89	(HE)	فقدان آموزش عالی
	0.89	(GP)	سیاست‌های دولت‌ها
	0.89	(ERR)	محدودیت‌های مذهبی افراطی
	0.88	(PP)	سیاست‌های جمعیتی
	0.88	(LTSE)	عدم آموزش اخلاق جنسی
	0.87	(VCM)	محتوای مبتذل رسانه
	0.87	(TIAS)	نوع نگرش فردی به مسائل جنسی
	0.87	(LSI)	عدم خودشناسی جنسی
	0.87	(CAB)	مصرف مشروبات الکلی
	0.86	(VCVS)	محتوای مبتذل فضای مجازی
	0.85	(VCB)	محتوای مبتذل کتاب
	0.84	(VCTB)	محتوای مبتذل بیلبورد
	0.84	(VCP)	محتوای مبتذل مطبوعات
	0.83	(MI)	مهاجرت
	0.83	(CT)	ابزار پیشگیری از بارداری
	0.81	(CA)	تبلیغات تجاری

متغیرها	کد شناسایی	میانگین قطعی شدت توافق خبرگان	رتبه‌بندی
استعمار فرهنگی	(CC)	0.80	
روابط جنسی خارج از ازدواج	(SROM)	0.79	
تن‌فروشی و روسپیگری	(SP)	0.79	
کنسرت‌های موسیقی	(MC)	0.73	
نوع پوشش اعضای خانواده	(TCF)	0.72	
قاعده‌مند نبودن روابط زن و شوهر در فضای خانواده	(IHWf)	0.72	
قاعده‌مند نبودن روابط زن و مرد در فضای جامعه	(RRMWS)	0.71	
بروز جذابیت‌های جنسی خانواده	(OSAF)	0.71	
روابط زناشویی در خانواده	(MRF)	0.71	
شکاف طبقاتی	(CG)	0.71	
فرهنگ برهنگی	(NC)	0.70	
قاعده‌مند نبودن روابط زن و مرد در فضای شغلی	(IMWW)	0.68	
برگزاری پارتی	(HP)	0.68	
قاعده‌مند نبودن روابط زن و مرد در فضای آکادمیک	(IMFA)	0.67	
بیکاری	(U)	0.66	
فقر	(P)	0.66	
روابط عاشقانه خارج از ازدواج	(RROM)	0.59	
سوءاستفاده از آزادی بیان در مسائل جنسی	(ASSM)	0.56	
روابط بین‌المللی	(IP)	0.55	
موسیقی	(M)	0.46	
تغذیه	(N)	0.43	

۲. تعیین روابط علت و معلولی متغیرهای مؤثر بر بروز انقلاب جنسی بر اساس نظر خبرگان

۳۳ متغیر با بیشترین امتیاز اثرگذاری بر بروز انقلاب جنسی برای ارزیابی رابطه علت و معلولی انتخاب شدند. این متغیرها به همراه کد شناسایی و امتیاز مربوطه در جدول ۳ ارائه شده است. پس از جمع‌آوری نظرهای خبرگان درباره تأثیرگذاری متغیرها بر یکدیگر، میانگین نظرهای مطابق جدول ۴ در قالب ماتریس ارتباط مستقیم تشکیل شد.

جدول ۴. ماتریس ارتباط مستقیم

	(SMU)	(PGDP)	(CC1)	(MRF)	(CG)	(NC)
(SMU)	۰	۰,۰۲۵	۰,۰۲۵	0.033	0.025	0.033
(PGDP)	۰,۰۲۵	۰	۰,۰۲۵	0.025	0.025	۰,۰۱۷
(CC1)	۰,۰۱۷	۰	۰	0.008	0.017	0.008
≡	≡	≡	≡	۰	≡	≡	≡
(MRF)	0	0.008	0	۰	۰,۰۰۸	۰,۰۰۸
(CG)	۰,۰۰۸	0.033	0.017	۰,۰۱۷	0	۰,۰۲۵
(NC)	0.025	0.025	0.025	0.017	0.017	۰

در ادامه مراحل دیمتل، بعد از تشکیل ماتریس ارتباط مستقیم، ماتریس ارتباط مستقیم نرمال شده مطابق جدول ۵ محاسبه شد.

جدول ۵. ماتریس ارتباط مستقیم نرمال شده

	(SMU)	(PGDP)	(CC1)	(MRF)	(CG)	(NC)
(SMU)	۰	۳	۳	4	3	4
(PGDP)	۳	۰	۳	۳	3	۲
(CC1)	۲	۱	۰	1	2	1
≡	≡	≡	≡	۰	≡	≡	≡
(MRF)	0	1	0	۰	1	۱
(CG)	۱	4	۲	۲	0	۳
(NC)	3	3	3	۲	2	۰

در مرحله بعد، برای تبدیل اعداد ماتریس ارتباط مستقیم نرمال شده به یک مقدار قطعی قابل مقایسه، ماتریس ارتباط کل مطابق جدول ۶ محاسبه شد.

جدول ۶. ماتریس ارتباط کل

	(SMU)	(PGDP)	(CC1)	(MRF)	(CG)	(NC)
(SMU)	۰,۰۱۸	۰,۰۴۵	۰,۰۵	۰,۰۵۷	۰,۰۴۷	۰,۰۵
(PGDP)	۰,۰۳۷	۰,۰۱۴	۰,۰۴۲	۰,۰۴۱	۰,۰۴	۰,۰۲۹
(CC1)	۰,۰۲۴	۰,۰۰۹	۰,۰۱۱	۰,۰۱۹	۰,۰۲۶	۰,۰۱۵
≡	≡	≡	≡	—	≡	≡	≡
(MRF)	۰,۰۴	۰,۰۱۲	۰,۰۵	۰,۰۰۵	۰,۰۱۳	۰,۰۱۲
(CG)	۰,۰۲۱	۰,۰۴۶	۰,۰۳۴	۰,۰۳۴	۰,۰۱۶	۰,۰۳۷
(NC)	۰,۰۳۹	۰,۰۴۱	۰,۰۴۵	۰,۰۳۷	۰,۰۳۵	۰,۰۱۴

بنابراین، ماتریس الگوی روابط معنادار متغیرهای مؤثر بر بروز انقلاب جنسی مطابق جدول ۷ محاسبه شد.

جدول ۷. الگوی روابط معنادار

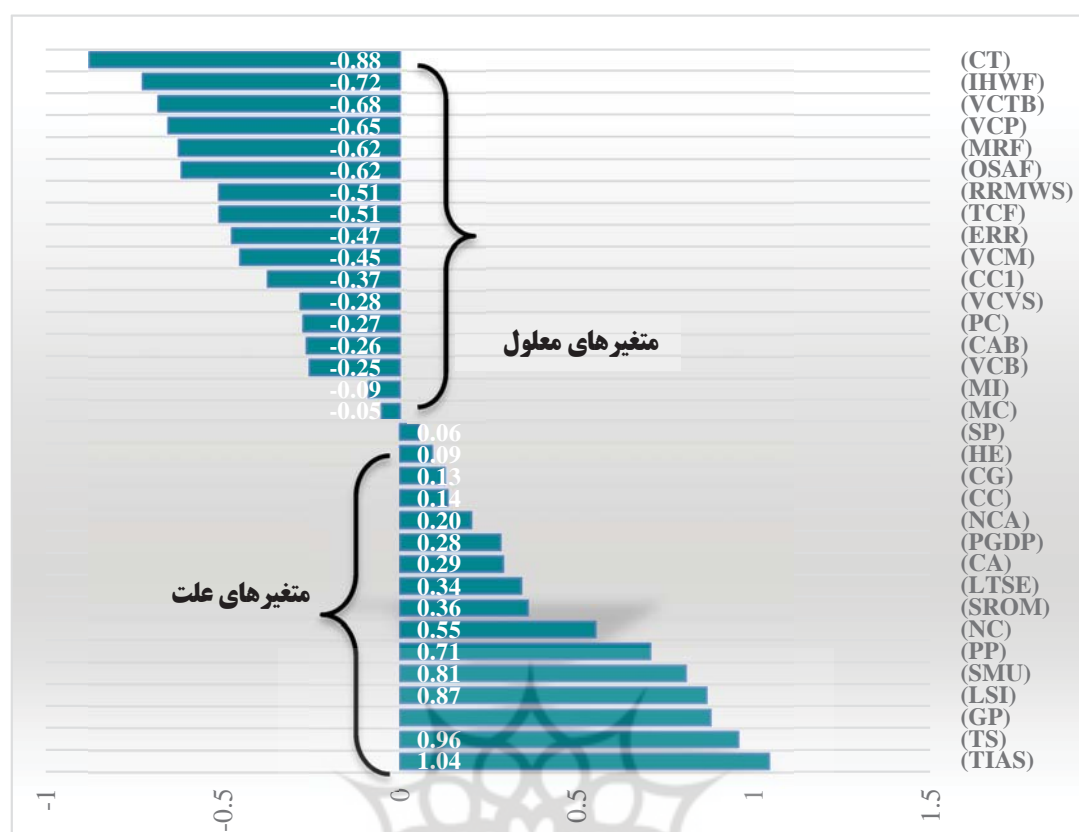
	(SMU)	(PGDP)	(CC1)	(MRF)	(CG)	(NC)
(SMU)	۰	0.045	0.018	0.05	0.047	0.057
(PGDP)	0.042	۰	0.037	0.029	0.04	0.041
(CC1)	0.011	0.009	۰	0.015	0.026	0.019
≡	≡	≡	≡	۰	≡	≡	≡
(MRF)	۰,۰۰۵	۰,۰۱۲	۰,۰۰۴	۰	0.013	0.005
(CG)	۰,۰۳۴	۰,۰۴۶	۰,۰۲۱	0.037	۰	0.034
(NC)	۰,۰۴۵	۰,۰۴۱	۰,۰۳۹	0.014	0.035	۰

طبق جدول ۷، با جمع سطری هر متغیر، مقادیر D و با جمع ستونی هر متغیر، مقادیر R از ماتریس الگوی روابط معنادار محاسبه شد و درنهایت، با استفاده از مقادیر D و R میزان تعامل عوامل (D+R) و رابطه میان عوامل یا میزان اثرگذاری و اثرپذیری خالص (R - D) تعیین شد. عواملی که دارای R - D مثبت باشند تأثیرگذار (علت) و عواملی که R - D منفی داشته باشند تأثیرپذیر (معلول) هستند.

جدول ۸. نقش متغیرها در مدل کلی ارتباط علت و معلولی متغیرها

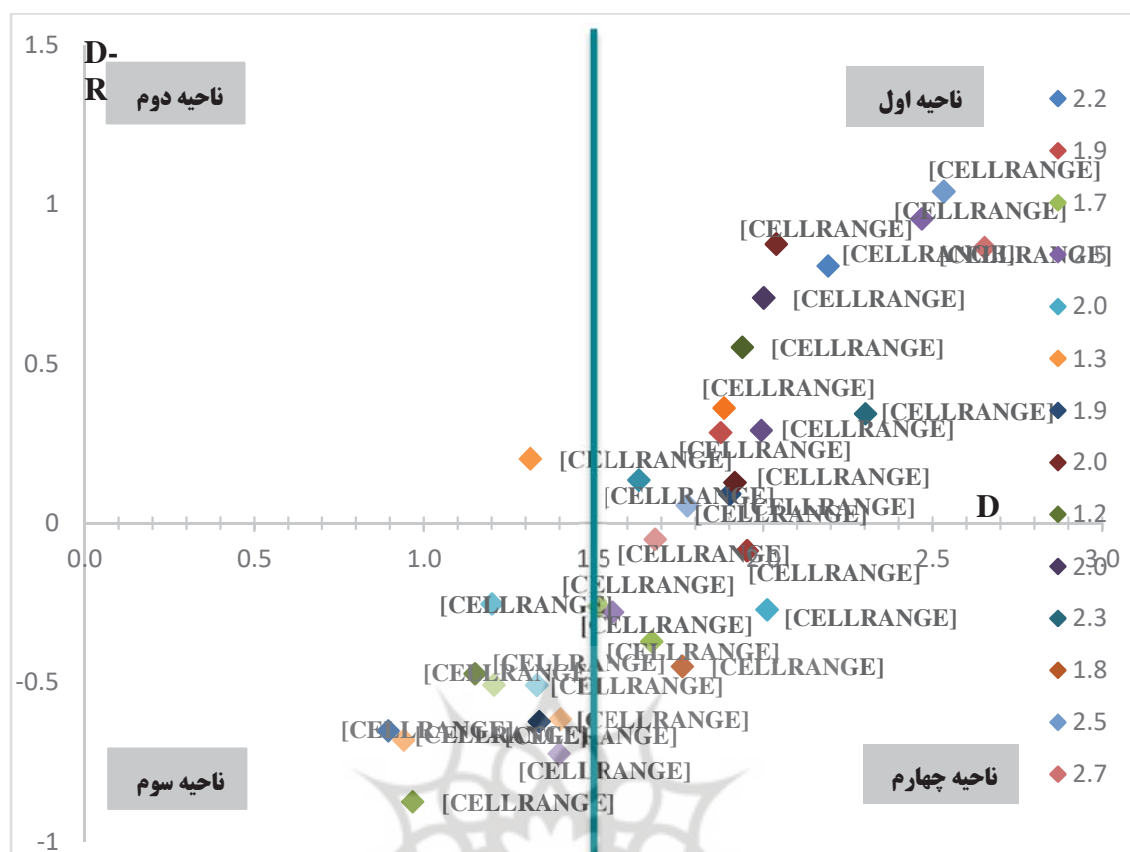
نقش متغیرها	R - D	D+R	D	R	کد شناسایی	عوامل
علت	0.807	2.192	1.5	0.692	(SMU)	جنبش‌ها و ناآرامی‌های اجتماعی
علت	0.284	1.875	1.079	0.796	(PGDP)	اهداف سیاسی احزاب داخلی
معلول	0.372 -	1.672	0.65	1.022	(CC1)	تغییرات فرهنگی (سنتی به مدرنیته)
علت	0.955	2.468	1.711	0.757	(TS)	نظام نظریه‌پردازی
معلول	0.272 -	2.012	0.87	1.142	(PC)	شرکت‌های پورنوگرافی
علت	0.202	1.314	0.758	0.556	(NCA)	عدم جرم‌انگاری سقط جنین
علت	0.091	1.902	0.996	0.906	(HE)	فقدان آموزش عالی
علت	0.876	2.039	1.457	0.582	(GP)	سیاست‌های دولت‌ها
معلول	0.473 -	1.151	0.339	0.812	(ERR)	محدودیت‌های مذهبی افراطی
علت	0.707	2.002	1.355	0.647	(PP)	سیاست‌های جمعیتی

عوامل	کد شناسایی	R	D	D+R	R - D	نقش متغیرها
عدم آموزش اخلاق جنسی	(LTSE)	0.98	1.322	2.302	0.343	علت
محتوای مبتذل رسانه	(VCM)	1.106	0.656	1.762	0.45 -	معلول
نوع نگرش فردی به مسائل جنسی	(TIAS)	0.746	1.787	2.533	1.041	علت
عدم خودشناسی جنسی	(LSI)	0.894	1.759	2.653	0.865	علت
مصرف مشروبات الکلی	(CAB)	0.889	0.626	1.515	0.262 -	معلول
محتوای مبتذل فضای مجازی	(VCVS)	0.918	0.638	1.556	0.28 -	معلول
محتوای مبتذل کتاب	(VCB)	0.727	0.473	1.201	0.254 -	معلول
محتوای مبتذل بیلبرد	(VCTB)	0.811	0.13	0.941	0.681 -	معلول
محتوای مبتذل مطبوعات	(VCP)	0.774	0.121	0.895	0.652 -	معلول
مهاجرت	(MI)	1.02	0.933	1.953	0.087 -	معلول
ابزار پیشگیری از بارداری	(CT)	0.921	0.046	0.967	0.875 -	معلول
تبلیغات تجاری	(CA)	0.852	1.143	1.995	0.291	علت
استعمار فرهنگی	(CC)	0.749	0.884	1.634	0.135	علت
روابط جنسی خارج از ازدواج	(SROM)	0.762	1.123	1.885	0.361	علت
تن فروشی و روسپیگری	(SP)	0.861	0.916	1.777	0.055	علت
کنسرت های موسیقی	(MC)	0.866	0.815	1.682	0.051 -	معلول
نوع پوشش اعضای خانواده	(TCF)	0.857	0.349	1.207	0.508 -	معلول
قاعده مند نبودن روابط زن و شوهر در فضای خانواده	(IHWF)	1.062	0.338	1.399	0.724 -	معلول
قاعده مند نبودن روابط زن و مرد در فضای جامعه	(RRMWS)	0.921	0.412	1.333	0.509 -	معلول
بروز جذابیت های جنسی خانواده	(OSAF)	1.009	0.394	1.403	0.615 -	معلول
روابط زناشویی در خانواده	(MRF)	0.982	0.358	1.34	0.623 -	معلول
شکاف طبقاتی	(CG)	0.895	1.022	1.917	0.127	علت
فرهنگ برهنگی	(NC)	0.694	1.246	1.939	0.552	علت

نمودار ۳. مقادیر R - D، میزان علیت هر متغیر

بر اساس نتایج حاصل از نمودار ۳، متغیرهایی که مقادیر R - D آن‌ها منفی باشد متغیرهای معلول‌اند و متغیرهایی که این کمیت برای آن‌ها بزرگ‌تر از صفر باشد متغیر علت‌اند. مطابق با نمودار ۳ ارائه‌شده R - D «نوع نگرش فردی به مسائل جنسی» با کد شناسایی TIAS، «نظام نظریه‌پردازی» با کد شناسایی TS و «سیاست‌های دولت‌ها» با کد شناسایی GP به‌ترتیب به‌عنوان تأثیرگذارترین عوامل دسته‌بندی می‌شوند و کمتر تحت تأثیر عوامل دیگر قرار می‌گیرند. درواقع، این عوامل دارای قدرت هدایت‌کنندگی قوی هستند. همچنین، متغیرهای «ابزار پیشگیری از بارداری» با کد شناسایی CT، «قاعده‌مند نبودن روابط زن و شوهر در فضای خانواده» با کد شناسایی IHWF و «محتوای مبتذل بیلپورد» با کد شناسایی VCTB به‌ترتیب تأثیرپذیرترین معیارها (معلول) معرفی می‌شوند. بر اساس مقادیر D+R «عدم خودشناسی جنسی» (LSI) و «نوع نگرش فردی به مسائل جنسی» (TIAS) به‌ترتیب بیشترین تعامل را با سایر متغیرهای مورد مطالعه دارند و «نظام نظریه‌پردازی» با کد شناسایی TS و «عدم آموزش اخلاق جنسی» با کد شناسایی LTSE در رده‌های بعدی قرار دارند. همچنین، «محتوای مبتذل بیلپورد» با کد شناسایی VCTB و «محتوای مبتذل مطبوعات» با کد شناسایی VCP به‌ترتیب کمترین تعامل را با سایر متغیرها دارند.

نمودار ۴. رابطه علت و معلولی مهم ترین متغیرهای اثر گذار بر بروز انقلاب جنسی

مطابق نمودار ۴ متغیرهای بررسی شده از نظر میزان علیت به چهار گروه تقسیم می شوند. به طور کلی، متغیرهایی که در نمودار رابطه علت و معلولی در بالای محور D+R قرار دارند متغیرهای علت و متغیرهایی که در پایین این محورند متغیرهای اثر یا معلول هستند. به طور کلی، معمولاً اقدام اصلاحی به طور مستقیم روی آن ها انجام نمی شود. بنابراین، در انتخاب استراتژی های کنترلی برای کاهش بروز انقلاب جنسی در جوامع، می باید اقدامات از متغیرهای ناحیه یک و سپس ناحیه دوم شروع شود و در صورت باقی ماندن مشکلات، به متغیر ناحیه سه در آخرین گام توجه شود. متغیرهای ناحیه چهار متغیرهایی هستند که معلول متغیرهای نواحی قبلی اند و معمولاً اقدام اصلاحی به طور مستقیم روی آن ها انجام نمی شود.

نتیجه

اگرچه فاکتورهای مؤثر بر بروز انقلاب جنسی منجر به انحراف جنسی جوامع اصیل می شوند، در موارد جدی تر منجر به نابودی بنیان خانواده و تضعیف ساختارهای اجتماعی پایدار می شوند. به رغم اهمیت

موضوع، مطالعات اندکی به بررسی عوامل شکل‌دهنده انقلاب جنسی و ارتباط میان این عوامل پرداخته‌اند. این شکاف پژوهشی باعث می‌شود آگاهی جامعه در خصوص این پدیده ناکافی باشد و مسیر برای تأثیرات مخرب آن هموار شود. باتوجه به این چالش‌ها، این مطالعه با هدف شناسایی متغیرهای کلیدی و ارائه راهکارهایی برای پیشگیری از انقلاب جنسی طراحی شده است. یکی از رویکردهای اصلی برای مقابله با این پدیده، افزایش آگاهی جامعه و مهندسی فرهنگی است؛ موضوعی که آیت‌الله خامنه‌ای در سیاست‌های کلی برنامه پنجم توسعه بر آن تأکید کرده و ایجاد نقشه راهی برای تقابل با تهاجمات فرهنگی را ضروری دانسته‌اند (ابلاغ سیاست‌های کلی برنامه پنجم توسعه ۱۳۸۷). با در نظر گرفتن عوامل بررسی‌شده در این مطالعه می‌توان نقشه راهی به‌عنوان مدلی برای جلوگیری از بروز این خیزش اجتماعی - جنسیتی را ترسیم کرد.

بررسی‌های آکادمیک نشان می‌دهد فاکتورهای موجود در ناحیه اول نمودار ۴ به‌عنوان عوامل مؤثر و مستقیم بر بروز انقلاب جنسی، باید توسط ارگان‌های مربوطه مد نظر قرار گرفته شوند. همان‌طور که از نمودار ۴ استنتاج می‌شود، پارامترهایی از قبیل عدم خودشناسی جنسی (LSI)، نظام نظریه‌پردازی (TS)، جنبش‌ها و ناآرامی‌های اجتماعی (SMU)، نوع نگرش فردی به مسائل جنسی (TIAS)، سیاست‌های دولت‌ها (GP)، تن‌فروشی و روسپیگری (SP)، فقدان آموزش عالی (HE)، شکاف طبقاتی (CG)، اهداف سیاسی احزاب داخلی (PGDP)، تبلیغات تجاری (CA)، روابط جنسی خارج از ازدواج (SROM)، سیاست‌های جمعیتی (PP) و فرهنگ برهنگی (NC) در این مطالعه جزء متغیرهای مستقل دسته‌بندی می‌شوند که بر متغیرهای ناحیه سوم و چهارم تأثیر می‌گذارند. برای جلوگیری از افزایش روزافزون تأثیرات انقلاب جنسی، باید اقدامات کنترلی را به طور مستقیم از متغیرهای این ناحیه آغاز کرد.

برای مقابله مؤثر با این پدیده، باید سیاست‌های جامع و هدفمند تدوین شوند. برگزاری دوره‌های آموزشی مستمر برای مدیران فرهنگی، به‌ویژه در متغیرهای مستقیم مؤثر بر بروز پدیده انقلاب جنسی هستند. این دوره‌ها باید بر آگاهی‌بخشی درباره عوامل شکل‌دهنده انقلاب جنسی و راهکارهای مقابله با آن تمرکز کنند. همچنین، شناسایی متخصصان خبره در حوزه فرهنگ و اجتماع و استفاده از آنان برای طراحی و اجرای برنامه‌های کنترلی ضروری است. افزون بر این، نظارت دقیق بر سیاست‌های جمعیتی و رسانه‌ای، ایجاد برنامه‌های آموزشی در حوزه خودشناسی جنسی و تقویت نظام آموزش عالی می‌تواند نقش مهمی در کاهش آسیب‌ها ایفا کند. بهره‌گیری از رسانه‌ها برای ترویج فرهنگ صحیح جنسی و مقابله با فرهنگ برهنگی نیز از دیگر اقدامات پیشنهادی است که باید در اولویت قرار گیرد.

افزون بر پیشنهادهای ذکرشده، ایجاد مراکز مشاوره و روان‌شناسی برای جوانان به منظور ارائه

آموزش‌های روان‌شناختی و ارتقای مهارت‌های زندگی، ازجمله مهارت‌های مدیریت روابط و خودشناسی، می‌تواند تأثیر قابل‌توجهی داشته باشد. اجرای سیاست‌های تشویقی برای ترویج ازدواج و تشکیل خانواده، همراه با کاهش موانع اقتصادی و اجتماعی، از دیگر اقدامات ضروری است. همچنین، طراحی و اجرای کمپین‌های فرهنگی با محوریت ترویج ارزش‌های اخلاقی و اجتماعی می‌تواند در ایجاد محیطی سالم‌تر مؤثر باشد. درنهایت، مقابله با انقلاب جنسی نیازمند رویکردی چندبُعدی است که تمام عوامل تأثیرگذار را در نظر گیرد. سیاست‌گذاران باید نقشه راهی مبتنی بر شواهد علمی تدوین کنند که شامل شناسایی متغیرهای کلیدی، اجرای برنامه‌های آموزشی و فرهنگی، و نظارت مداوم بر تغییرات اجتماعی باشد. تنها از طریق این رویکرد جامع می‌توان از تأثیرات مخرب انقلاب جنسی بر جوامع پیشگیری کرد و بنیان خانواده را به‌عنوان یکی از اساسی‌ترین ارکان جامعه حفظ کرد.

اما در ناحیه دوم نمودار ۴، متغیرهای مستقلی قرار دارند که شدت تأثیر آن‌ها نسبت به متغیرهای ناحیه اول کمتر است. در میان این عوامل، «عدم جرم‌انگاری سقط جنین» (NCA) به‌عنوان مهم‌ترین متغیر شناخته می‌شود. این متغیر از طریق قانون‌گذاری در قوه مقننه قابلیت کنترل دارد و می‌تواند به‌عنوان ابزاری مؤثر برای مهار گسترش انقلاب جنسی استفاده شود. علاوه بر این، «استعمار فرهنگی» (CC) به‌عنوان متغیری دیگر، با القای سبک زندگی کشورهای درگیر انقلاب جنسی به دیگر کشورها، نقش کلیدی در ترویج این پدیده دارد. اصلاحات مرتبط با این متغیرها نیازمند اقداماتی مستقیم و برنامه‌ریزی‌شده است.

برای درک بهتر تأثیرگذاری متغیر «عدم جرم‌انگاری سقط جنین»، باید به نقش قانون‌گذاری در این حوزه توجه داشت. در بسیاری از کشورها، قوانین مرتبط با سقط جنین نه‌تنها منعکس‌کننده ارزش‌های اجتماعی‌اند، بلکه ابزارهای عملی برای مهار یا تسهیل تحولات فرهنگی به‌شمار می‌روند. اگرچه برخی کشورها با هدف حمایت از حقوق زنان و کاهش آسیب‌های اجتماعی، قوانین مرتبط با جرم‌زدایی از سقط جنین را تصویب کرده‌اند، این قوانین می‌توانند منجر به تغییرات گسترده در نگرش‌های عمومی به مسائل اخلاقی و جنسی شوند. بنابراین، تنظیم سیاست‌هایی که به‌طور هم‌زمان به حقوق فردی احترام بگذارد و از بروز آثار مخرب فرهنگی جلوگیری کند، امری ضروری به نظر می‌رسد. پیشنهاد می‌شود که دولت‌ها برنامه‌هایی برای آموزش عمومی در خصوص پیامدهای اجتماعی و فردی سقط جنین ارائه دهند و هم‌زمان به تقویت زیرساخت‌های حمایت روانی و اجتماعی بپردازند تا نیازی به تصمیم‌گیری‌های افراطی در این زمینه نباشد. «استعمار فرهنگی» نیز از دیگر عواملی است که باید به‌دقت بررسی شود. این متغیر به انتقال غیرمستقیم سبک زندگی و ارزش‌های فرهنگی کشورهای پیشرو در انقلاب جنسی به دیگر

جوامع اشاره دارد. این پدیده می‌تواند از طریق رسانه‌ها، فناوری‌های ارتباطی، و سیاست‌های فرهنگی رخ دهد. برای کنترل تأثیرات استعمار فرهنگی، پیشنهاد می‌شود که کشورهای در معرض این تحولات برنامه‌های سیاست‌گذاری فرهنگی جامع و هدفمندی را اجرا کنند. این برنامه‌ها می‌توانند شامل تولید محتوای مذهبی، ترویج ارزش‌های فرهنگی ملی و افزایش سواد رسانه‌ای در میان جمعیت جوان باشند. به‌ویژه، تقویت سواد رسانه‌ای می‌تواند به افراد کمک کند پیام‌های فرهنگی خارجی را به‌صورت انتقادی تحلیل کنند و جلو تأثیرگذاری بیش‌ازحد آن را بگیرند.

در ناحیه سوم نمودار ۴ مهم‌ترین متغیرهای وابسته (متغیرهای معلول) یا اثر قرار دارند. از جمله این متغیرها می‌توان به ابزار پیشگیری از بارداری (CT)، قاعده‌مند نبودن روابط زن و شوهر در خانواده (IHWF)، نوع پوشش اعضای خانواده (TCF) و روابط زناشویی در خانواده (MRF) اشاره کرد که نمایانگر تغییرات بنیادی در ساختارهای خانوادگی و ارتباطات انسانی‌اند. همچنین، محتوای مبتذل رسانه‌ها، از جمله مطبوعات (VCP)، بیلبوردها (VCTB) و فضای مجازی (VCVS) تأثیر قابل‌توجهی بر هنجارشکنی و تغییرات فرهنگی دارند. این عناصر به تضعیف اصول اخلاقی و فرهنگی منجر می‌شوند و زمینه را برای افزایش رفتارهای غیرقانونی و ناهنجار در جامعه فراهم می‌کنند. تأثیر دیگر متغیرها، مانند محدودیت‌های مذهبی افراطی (ERR)، بر چگونگی تعاملات اجتماعی و خانوادگی چشمگیر است. تغییرات فرهنگی از سنتی به مدرن (CC1) نیز به‌عنوان عامل ساختاری، نقش مؤثری در تغییر رفتارها و باورهای جامعه دارد. این تغییرات همراه با مصرف مشروبات الکلی (CAB) و برگزاری کنسرت‌های موسیقی (MC) به شکل‌گیری فضای آزادتر و کمتر قاعده‌مند در جامعه منجر شده‌اند. برای کاهش تأثیرات مخرب این عوامل، لازم است که اقداماتی در سه سطح فردی، خانوادگی و اجتماعی انجام شود. اجرای برنامه‌های آموزشی جامع با محوریت ارتقای سواد رسانه‌ای و فرهنگی می‌تواند نقش مؤثری در کاهش تأثیر محتوای مبتذل داشته باشد. این آموزش‌ها باید شامل تحلیل پیام‌های رسانه‌ای، افزایش آگاهی درباره تأثیرات فرهنگی و اخلاقی محتوا، و تقویت ارزش‌های اخلاقی در جامعه باشد.

تقویت خانواده به‌عنوان نهاد پایه‌ای جامعه: طراحی و اجرای برنامه‌های مشاوره خانوادگی، با هدف بهبود روابط میان اعضای خانواده و ترویج تعاملات سالم، یکی از اقدامات مؤثر در این زمینه است. آموزش مهارت‌های ارتباطی به زوج‌ها، ترویج ارزش‌های مشترک، و تأکید بر اصول دینی و اخلاقی می‌تواند به کاهش ناهنجاری‌ها در این حوزه کمک کند.

سیاست‌گذاری فرهنگی و رسانه‌ای: تنظیم محتوای رسانه‌ها و اعمال قوانین دقیق‌تر برای جلوگیری از انتشار مطالب مبتذل، از جمله در فضای مجازی و بیلبوردها، ضروری است. همچنین، ایجاد فضای

فرهنگی سالم با تأکید بر تقویت هنرهای اصیل و سنتی، به جای ترویج محتوای سطحی و مبتذل، باید در دستور کار قرار گیرد.

مقابله با افراط‌گرایی مذهبی: ارائه تعالیم دینی با محوریت اعتدال و همگام با نیازهای جامعه مدرن می‌تواند از تأثیرات منفی محدودیت‌های مذهبی افراطی بکاهد. بازنگری در برنامه‌های آموزشی دینی و تأکید بر جنبه‌های معنوی و اخلاقی دین، به جای تمرکز صرف بر قواعد خشک، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

نظارت بر فعالیت‌های اجتماعی و فرهنگی: محدودسازی یا مدیریت فعالیت‌هایی که می‌توانند به تغییرات رفتاری ناهنجار منجر شوند، ازجمله مصرف مشروبات الکلی و برگزاری کنسرت‌ها، نیازمند سیاست‌گذاری دقیق است. این اقدامات باید همراه با ارائه جایگزین‌های سالم و جذاب برای جوانان باشد. اگر با اجرای این اقدامات تأثیرات انقلاب جنسی کاهش نیافت، نیاز به بررسی و اصلاح بیشتر در متغیرهای ناحیه دوم خواهد بود. در این شرایط، تحلیل دقیق‌تر تأثیر متغیرهایی مانند محتوای مبتذل در کتاب‌ها (VCB) و فضای مجازی (VCVS) و تغییرات در نوع پوشش (TCF) ضروری است. همچنین، مطالعه دقیق‌تر روابط میان متغیرهای وابسته و مستقل، با استفاده از روش‌های علمی نظیر مدل‌سازی معادلات ساختاری، می‌تواند به شناسایی بهتر مسیرهای اثرگذاری کمک کند.

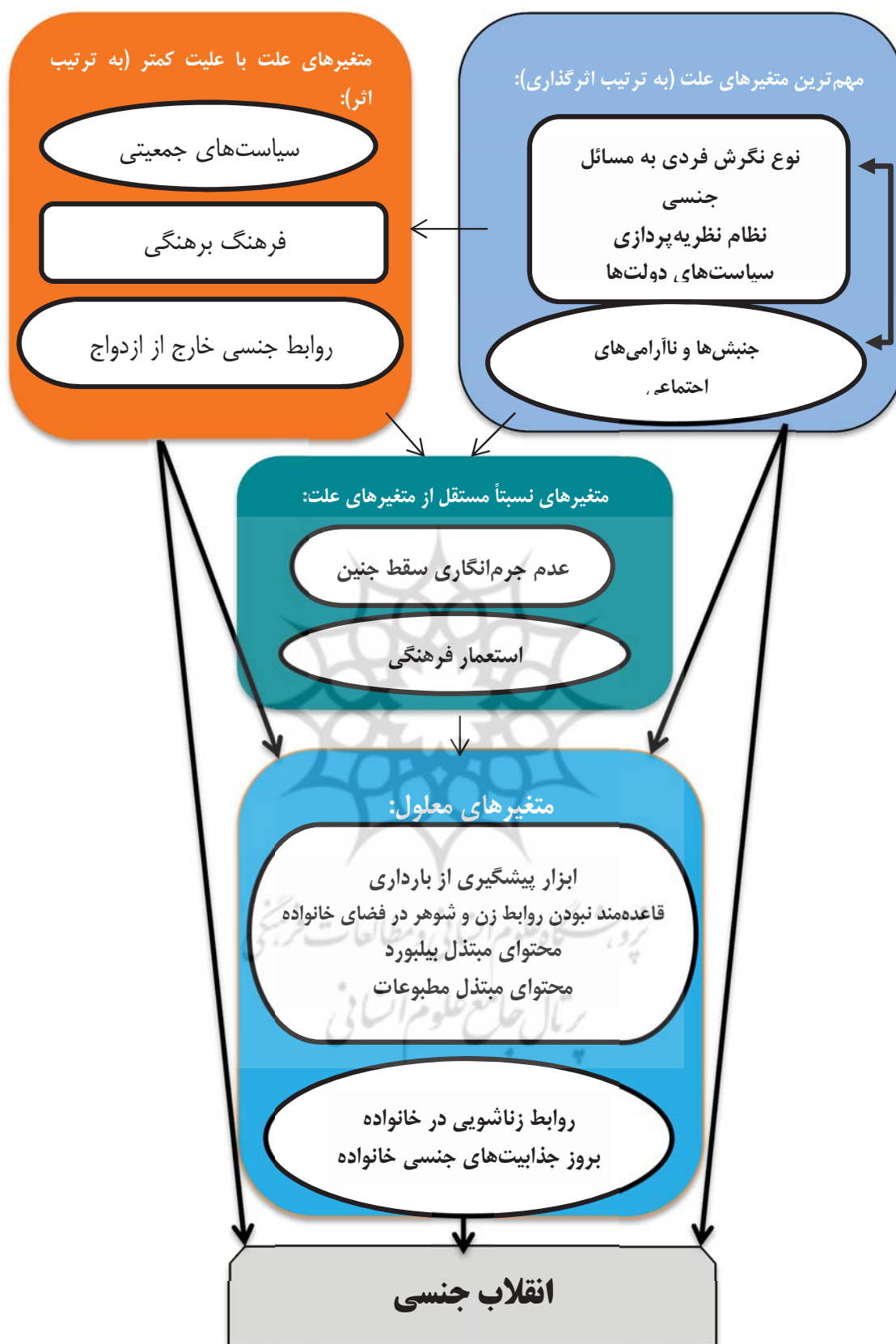
در ناحیه چهارم نمودار ۴ متغیرهای معلول قرار گرفته‌اند که نیاز به اقدام مستقیم برای حل معضلات تأثیرات انقلاب جنسی در این ناحیه وجود ندارد. این متغیرها عبارت‌اند از: مهاجرت (MI) و شرکت‌های پورنوگرافی (PC).

در ناحیه چهارم نمودار ۴ متغیرهای معلول قرار دارند که باتوجه به دقت‌های آکادمیک نیاز به اقدام مستقیم برای حل معضلات مرتبط با تأثیرات انقلاب جنسی در این ناحیه نیست. این متغیرها شامل مهاجرت (MI) و شرکت‌های پورنوگرافی (PC) هستند. بررسی این دو متغیر در ارتباط با تأثیرات انقلاب جنسی نشان می‌دهد که این عوامل، هرچند به نوعی ممکن است در برخی روندها و تحولات اجتماعی دخیل باشند، در مقایسه با سایر عوامل، تأثیرات مستقیمی بر بروز انقلاب جنسی ندارند که نیاز به مداخلات فوری داشته باشند. این دو عامل اگرچه ممکن است به‌عنوان یک عامل فرهنگ‌سازی یا عامل تسریع‌کننده در پدیدار شدن برخی تغییرات جنسیتی اجتماعی عمل کنند، تأثیرات آن‌ها بیشتر به‌عنوان عامل کوتاه‌مدت یا محلی در نظر گرفته می‌شود که نمی‌تواند در سطح کلان به‌طور مستقیم بر بروز انقلاب جنسی اثرگذار باشد.

باتوجه به تفسیر نتایج این مطالعه، متغیر نگرش فردی که بالاترین شدت علیت را در بروز انقلاب

جنسی دارد، باید توسط خبرگان و متخصصان حوزه مربوطه بررسی و تحلیل شود و همچنین، اقدامات متناسب برای اصلاح نگرش فردی به مسائل جنسیتی هرچه سریع‌تر آغاز شود. البته نقش علی عوامل سیاسی از قبیل متغیرهای «سیاست‌های دولتها»، «اهداف سیاسی احزاب داخلی» و «سیاست‌های جمعیتی» بر بروز انقلاب جنسی را نیز نباید نادیده گرفت. با بررسی‌های دقیق فاکتور مؤثر بر بروز انقلاب جنسی، همچنین باتوجه‌به مرور ادبیات و نظرهای متخصصان و تحلیل دقیق داده‌ها، تأثیرگذاری متغیرهای مستقل و وابسته به دو حالت علت و معلولی به صورت این مدل قابل تصور است.

نمودار ۵. مدل اثر متغیرهای مختلف بر انقلاب جنسی از دیدگاه گروه متخصصان

محدودیت‌ها و پیشنهادهای

از مهم‌ترین محدودیت‌هایی که باید به آن اشاره کرد این است که این مطالعه برای نخستین بار به شناسایی و تعیین ارتباط میان متغیرهای مهم و اثرگذار بر بروز انقلاب جنسی از متدهای مورد اشاره می‌پردازد. بنابراین، تعمیم‌پذیری نتایج آن به سایر علوم تربیتی امکان‌پذیر نیست. یکی دیگر از محدودیت‌های این روش این است که نتایج این مطالعه مربوط به نظرهای خبرگان است. برای مطالعات آینده پیشنهاد می‌شود نتایج این مطالعه در قالب پژوهش‌هایی با رویکرد کمی با حجم نمونه‌ای بزرگ با استفاده از روش معادلات ساختاری مورد آزمون قرار گیرد.

منابع و مآخذ

۱. ابلاغ سیاست‌های کلی برنامه پنجم توسعه:
https://farsi.khamenei.ir/news_content?id=5389.
۲. شادمانی، مهدیه (۱۳۹۶). تحلیل و بررسی خشونت علیه زنان (مطالعه موردی: زنان در اروپا). فصلنامه پژوهش‌نامه حقوق بشری. ۹ (۳). ۶۱-۸۶.
۳. مطهری، مرتضی (۱۳۸۵). اخلاق جنسی در اسلام و غرب. تهران: صدرا.
1. Akins, R. B. & et al (2005). Stability of response characteristics of a Delphi panel: Application of bootstrap data expansion. *BMC Medical Research Methodology*, 5(1), 1 – 12.
2. Akyuz, E. & E. Celik (2015). A fuzzy DEMATEL method to evaluate critical operational hazards during gas freeing process in crude oil tankers. *Journal of Loss Prevention in The Process Industries*, 38, 243 – 253.
3. Alharbi, M. G. & H. A. E. W. Khalifa (2021). Enhanced Fuzzy Delphi Method in Forecasting and Decision-Making. *Advances in Fuzzy Systems*.
4. Almohanna, A. A. S. & et al (2022). Design and content validation of an instrument measuring user perception of the persuasive design principles in a breastfeeding mHealth app: A modified Delphi study. *International Journal of Medical Informatics*, 164, 104789.
5. Alyami, S. H. & et al (2013). Developing sustainable building assessment scheme for Saudi Arabia: Delphi consultation approach. *Renewable and Sustainable Energy Reviews*, 27, 43 – 54.
6. Ameyaw, E. E. & et al (2016). Application of Delphi method in construction engineering and management research: A quantitative perspective. *Journal of Civil Engineering and Management*, 22(8), 991 – 1000.
7. Bavafa, A. & et al (2018). Identifying and assessing the critical factors for effective implementation of safety programs in construction projects. *Safety Science*, 106, 47 – 56.

8. Brewitt-Taylor, S. (2017). Christianity and the Invention of the Sexual Revolution in Britain, 1963-1967. *Historical Journal*, 60(2), 519 – 546.
9. Brown, T. M. & E. Fee (2003). Alfred C. Kinsey: a pioneer of sex research. *American Journal of Public Health*, 93(6), 896 – 897.
10. Büyüközkan, G. & G. Ifi (2012). A novel hybrid MCDM approach based on fuzzy DEMATEL, fuzzy ANP and fuzzy TOPSIS to evaluate green suppliers. *Expert Systems with Applications*, 39(3), 3000 – 3011.
11. Cafiso, S. & et al (2013). Using the Delphi method to evaluate opinions of public transport managers on bus safety. *Safety Science*, 57, 254 – 263.
12. Chang, B. & et al (2011). Fuzzy DEMATEL method for developing supplier selection criteria. *Expert Systems with Applications*, 38(3), 1850 – 1858.
13. Chang, P. L. & et al (2011). Fuzzy Delphi method for evaluating hydrogen production technologies. *International Journal of Hydrogen Energy*, 36(21), 14172 – 14179.
14. Cook, H. (2008). The Long Sexual Revolution: English Women, Sex, and Contraception 1800-1975. in: *The Long Sexual Revolution: English Women, Sex, and Contraception 1800-1975*. Oxford University Press.
15. Curley, C. M. & B. T. Johnson (2022). Sexuality and aging: Is it time for a new sexual revolution? *Social Science & Medicine* (1982), 301, 114865.
16. de Hierro, A. F. R. L. & et al (2021). A Fuzzy Delphi Consensus Methodology Based on a Fuzzy Ranking. *Mathematics* 2021, Vol. 9, Page 2323, 9(18), 2323.
17. Deckers, K. & et al (2015). Target risk factors for dementia prevention: a systematic review and Delphi consensus study on the evidence from observational studies. *International Journal of Geriatric Psychiatry*, 30(3), 234 – 246.
18. Holly Donohoe, Michael Stellefson & Bethany Tennant (2013). Advantages and Limitations of the e-Delphi Technique., 43(1), 38 – 46.
19. Duong, K. (2019). No Social Revolution Without Sexual Revolution *Political Theory*, 47(6), 809 – 835.
20. Eltahawy, M. (2015). *Headscarves and hymens: Why the Middle East needs a sexual revolution*. Farrar, Straus and Giroux.
21. Escoffier, J. (2014). Pornography, Perversity and the Sexual Revolution. in: *Sexual Revolutions* (p. 203 – 218). Springer.
22. Fink, A. Kosecoff & et al (1984). Consensus methods: Characteristics and guidelines for use. *American Journal of Public Health*, 74(9), 979 – 983.
23. Gabus, A. & E. Fontela (1972). *World Problems, An Invitation to Further Thought within the Framework of DEMATEL*. Battelle Geneva Research Centre, 106(5), 117-126.
24. Gerber, P. & C. O'Hara (2019). *Teaching Law Students About Sexual Orientation, Gender Identity and Intersex Status Within Human Rights Law: Seven Principles for Curriculum Design and Pedagogy*.
25. Godfrey, K. & et al (2006). Essential components of curricula for preparing therapists to work effectively with Lesbian, gay, and bisexual clients; A delphi study. *Journal of Marital and Family Therapy*, 32(4), 491 – 504.
26. Greenwood, J. & N. Guner (2010). Social Change: the Sexual Revolution. *International Economic Review*, 51(4), 893 – 923.

27. Habibi, A. & et al (2015). Fuzzy Delphi Technique for Forecasting and Screening Items. *Asian Journal of Research in Business Economics and Management*, 5, 130 – 143.
28. Harding, D. J. & C. Jencks (2003). Changing Attitudes toward Premarital Sex: Cohort, Period, and Aging Effects. *Public Opinion Quarterly*, 67, 211 – 226.
29. Haynes, D. & L. Robinson (2023). Delphi study of risk to individuals who disclose personal information online. *Journal of Information Science*, 49(1), 93 – 106.
30. Hong, Q. N. & et al (2019). Improving the content validity of the mixed methods appraisal tool: a modified e-Delphi study. *Journal of Clinical Epidemiology*, 111, 49-59.e1.
31. Ivars-Baidal, J. A. & et al (2017). Smart destinations and the evolution of ICTs: a new scenario for destination management?
<https://doi.org/10.1080/13683500.2017.1388771>, 22(13), 1581 – 1600.
32. Jeffreys, S. (1990). *Anticlimax a feminist perspective on the sexual revolution*.
33. Johnson, R. & D. Wichern (2002). *Applied multivariate statistical analysis*.
34. Kalra, G. & D. Bhugra (2013). Sexual violence against women: Understanding cross-cultural intersections. *Indian Journal of Psychiatry*, 55(3), 244.
35. Keter, D. & et al (2023). Priorities in updating training paradigms in orthopedic manual therapy: an international Delphi study. *Journal of Educational Evaluation for Health Professions*, 20, 4.
36. Lawshe, C. H. (1975). A quantitative approach to content validity. *Personnel Psychology*. in: *Personnel Psychology* (vol. 28).
37. Li, W. & et al (2015). Performance assessment system of health, safety and environment based on experts' weights and fuzzy comprehensive evaluation. *Journal of Loss Prevention in the Process Industries*, 35, 95 – 103.
38. Li, Y. & et al (2014). An evidential DEMATEL method to identify critical success factors in emergency management. *Applied Soft Computing*, 22, 504 – 510.
39. Liu, J. & et al (2020). The Internet-driven sexual revolution in China. *Technological Forecasting and Social Change*, 153, 119911.
40. Lupton, J. & J. P. Smith (1999). *Marriage, assets, and savings*. RAND CORP SANTA MONICA CA.
41. Lynn, M. R. (1986). Determination and quantification of content validity. *Nursing Research*, 35(6), 382 – 386.
42. Ma, Z. & et al (2011). Constructing road safety performance indicators using Fuzzy Delphi Method and Grey Delphi Method. *Expert Systems with Applications*, 38(3), 1509 – 1514.
43. Mahdiyar, A. (2018). Identifying and assessing the critical criteria affecting decision-making for green roof type selection. *Sustainable Cities and Society*, 39, 772–783.
44. Menten, A. & et al (2015). A FSA based fuzzy DEMATEL approach for risk assessment of cargo ships at coasts and open seas of Turkey. *Safety Science*, 79, 1 – 10.
45. Okoli, C. & S. D. Pawlowski (2004). The Delphi method as a research tool: an example, design considerations and applications. *Information & Management*, 42(1), 15 – 29.
46. Prinsen, C. A. C. & et al (2016). How to select outcome measurement instruments for outcomes included in a “Core Outcome Set” - a practical guideline. *Trials*, 17(1), 1 – 10.

47. Raj, A. & et al (2023). A Comparative Study of the Feasibility of Alternative Fuel Vehicles for Sustainable Transportation in India: A Hybrid Approach of DEMATEL and TOPSIS. *Transportation in Developing Economies*, 9(1).
48. Ramachandran, T. K. (1995). Notes on the Making of Feminine Identity in Contemporary Kerala Society. *Social Scientist*, 23(1/3), 109 – 123.
49. Rana, H. S. & et al (2023). The Application of Fuzzy Delphi Method for Evaluating Biopsychosocial Factors for Prioritization of Patients. <https://doi.org/10.1080/24725579.2023.2215247>, 1 – 23.
50. Regnerus, M. & J. Uecker (2010). Introduction. in: M. Regnerus & J. Uecker (Eds.), *Premarital Sex in America: How Young Americans Meet, Mate, and Think about Marrying* (p. 0). Oxford University Press.
51. Reich, W. (1961). *The Function of the Orgasm: Sex-economic Problems of Biological Energy*. Noonday Press.
52. Reisman, J. A. & et al (1990). *Kinsey, Sex and Fraud: The Indoctrination of a People, an Investigation Into the Human Sexuality Research of Alfred C. Kinsey ... [et al]*. Lochinvar-Huntington House.
53. Reza, M. & et al (2018). Identifying the constituents of talent management in the customs organization of iran by delphi-fuzzy method (case study). *Septiembre-Octubre*, 7.
54. Robinson, I. E. & D. Jedlicka (1982). Change in Sexual Attitudes and Behavior of College Students from 1965 to 1980: A Research Note. *Journal of Marriage and Family*, 44(1), 237 – 240.
55. Roldán López De Hierro, A. F. & et al (2016). Estimation of a Fuzzy Regression Model Using Fuzzy Distances. *IEEE Transactions on Fuzzy Systems*, 24(2), 344 – 359.
56. Saffie, N. A. M. & et al (2016). Fuzzy delphi method: Issues and challenges. *2016 International Conference on Logistics, Informatics and Service Sciences, LISS 2016*.
57. Shorter, E. (1971 a). Illegitimacy, sexual revolution, and social change in modern Europe. *The Journal of Interdisciplinary History*, 2, 237 – 272.
<https://doi.org/10.2307/202844>
58. Shorter, E. (1971 b). Illegitimacy, sexual revolution, and social change in modern Europe. *The Journal of Interdisciplinary History*, 2, 237 – 272.
59. Si, S. L. & et al (2018). DEMATEL Technique: A Systematic Review of the State-of-the-Art Literature on Methodologies and Applications. *Mathematical Problems in Engineering*, 2018.
60. Sigusch, V. (2004). On cultural transformations of sexuality and gender in recent decades. *German Medical Science : GMS e-Journal*, 2, Doc07.
61. Skulmoski, G. J. & et al (2007). The Delphi Method for Graduate Research. *Journal of Information Technology Education: Research*, 6, 001 – 021.
62. Somerville, J. (2000). *Feminism and the Family Politics and Society in the Uk and the Usa*.
63. Sorokin, P. A. (1956). *The American Sex Revolution*. P. Sargent.
64. Tseng, M. L. (2009). A causal and effect decision making model of service quality expectation using grey-fuzzy DEMATEL approach. *Expert Systems with Applications*, 36(4), 7738 – 7748.
65. Tzeng, G. H. & et al (2007). Evaluating intertwined effects in e-learning programs:

- A novel hybrid MCDM model based on factor analysis and DEMATEL. *Expert Systems with Applications*, 32(4), 1028 – 1044.
66. UKnowledge, Uk. & E. A. E. Edgar (2016). Come Together: Desire, Literature, and the Law of the Sexual Revolution. *Theses and Dissertations-English*. <https://doi.org/https://doi.org/10.13023/ETD.2016.535>
 67. Ulkhaq, M. M. & et al (2016). Evaluating Service Quality of Korean Restaurants: A Fuzzy Analytic Hierarchy Approach. *Industrial Engineering and Management Systems*, 15(1), 77 – 91.
 68. Wouters, C. & B. Stolk (1987). Power Changes and Self-Respect: A Comparison of Two Cases of Established-Outsider Relations. *Theory, Culture and Society*, 4.
 69. Wu, W. W. & Y. T. Lee (2007). Developing global managers' competencies using the fuzzy DEMATEL method. *Expert Systems with Applications*, 32(2), 499 – 507.
 70. Wu, W. W. & Y. T. Lee (2007). Developing global managers' competencies using the fuzzy DEMATEL method. *Expert Systems with Applications*, 32(2), 499 – 507.
 71. Zhang, D. & et al (2005). Application of combined evaluation method to situate logistics park. *Wuhan Ligong Daxue Xuebao (Jiaotong Kexue Yu Gongcheng Ban)/Journal of Wuhan University of Technology (Transportation Science and Engineering)*, 29(5).
 72. Zhang, W. & Y. Deng (2019). Combining conflicting evidence using the DEMATEL method. *Soft Computing*, 23(17), 8207 – 8216.
 73. Zhou, Q. & et al (2011). Identifying critical success factors in emergency management using a fuzzy DEMATEL method. *Safety Science*, 49(2), 243 – 252.